

Ανάπτυξη γραπτής γλώσσας σε Κωφούς και βαρήκοους μαθητές

Ειρήνη Γ. Ανδρικοπούλου
rena_andrikoroulou28@yahoo.gr

Εκπαίδευση κωφών παιδιών...

Βασικά Ερωτήματα:

- Πώς διδάσκουμε τα κωφά παιδιά;
- Πού διδάσκουμε τα κωφά παιδιά;
- Τί διδάσκουμε στα κωφά παιδιά;

(Mooges, 1996 στο Λαμπροπούλου, 1999)

...Εκπαίδευση κωφών παιδιών

Ο δάσκαλος έχει δύο επιλογές:

- να επικεντρώσει την προσοχή του στην κώφωση

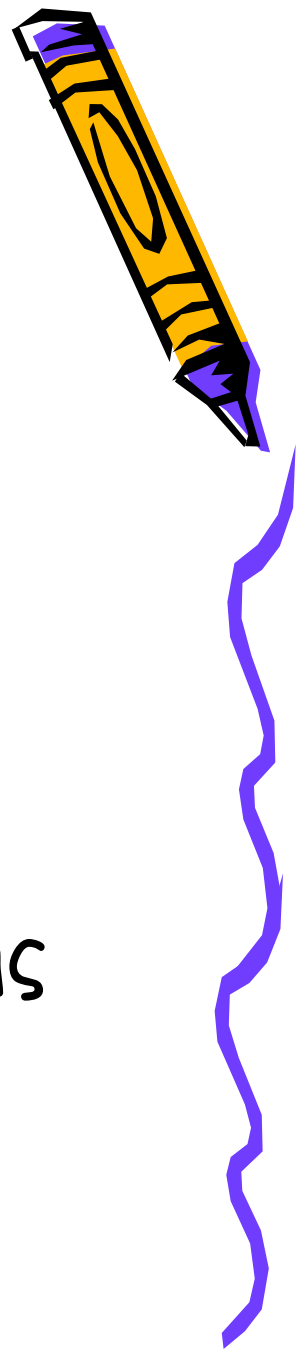
ή

- να επικεντρώσει την προσοχή του στις δυνατότητες των κωφών μαθητών & να τις αξιοποιήσει στη διδασκαλία του

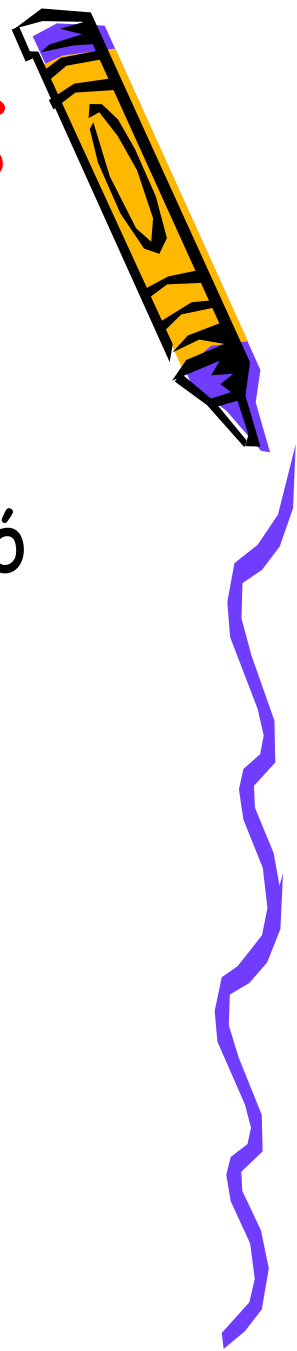

Παρούσα κατάσταση στην εκπαίδευση του κωφού παιδιού στην Ελλάδα

- Ανομοιογένεια στην ειδίκευση των εκπαιδευτικών,
- Αναλυτικό πρόγραμμα,
- Εξελικτική μορφή της ανάπτυξης της γλώσσας

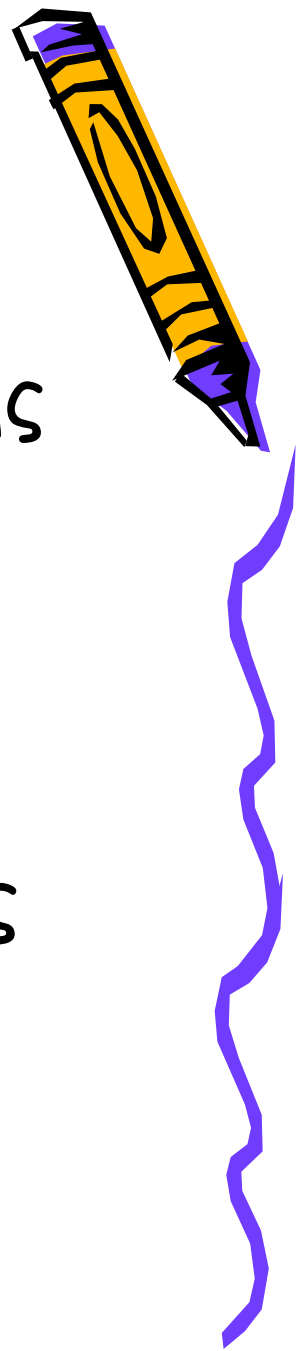
Βασικές αρχές προγράμματος

- Οπτικό κανάλι αξιοποιήσιμο για την εκπαίδευση των κωφών μαθητών,
- Περιορισμένο ή ανύπαρκτο γλωσσικό σύστημα κωφών παιδιών,
- Δίγλωσσο περιβάλλον
- Γλωσσικές εμπειρίες, ποικίλες και ενδιαφέρουσες

Γραφή κωφών παιδιών

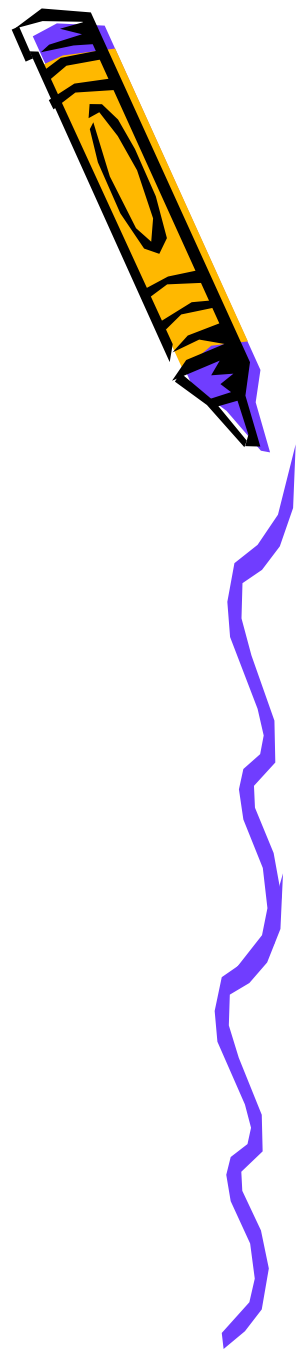

- Γράφουν απλές προτάσεις της μορφής Υ-Ρ-Α,
- Χρησιμοποιούν περισσότερες λέξεις περιεχομένου (ουσιαστικά, ρήματα, επίθετα),
- Χρησιμοποιούν λιγότερο λειτουργικές λέξεις (άρθρα, προθέσεις, συνδέσμους),

Γραφή κωφών παιδιών

- Έχουν δυσκολία στη χρήση δευτερευουσών προτάσεων,
- Δυσκολεύονται στη χρήση της παθητικής φωνής,
- Έχουν δυσκολία να συνδέσουν διάφορες ιδέες

Γραφή κωφών παιδιών

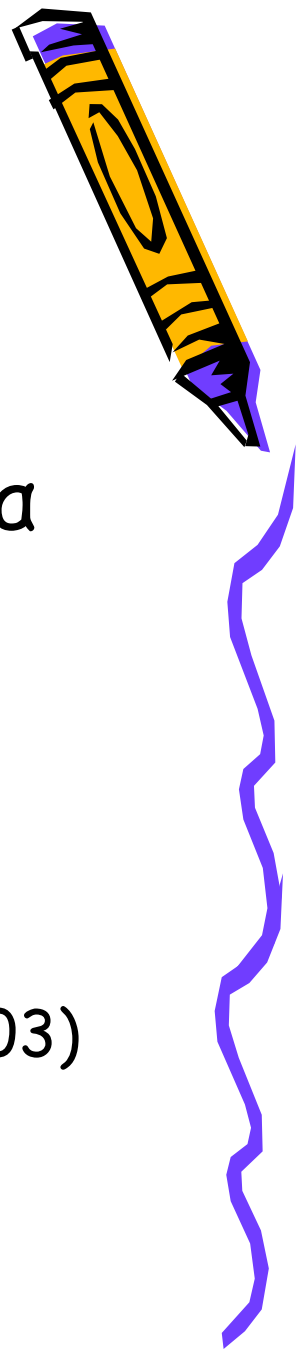
- Προσεγγίζουν το κείμενο όχι ως σύνολο, αλλά πρόταση-πρόταση κατά τον έλεγχο του κειμένου που γράφουν,
- Οι ικανότητες του συνόλου των κωφών μαθητών στην ανάπτυξη του γραπτού λόγου είναι χαμηλές συγκρινόμενες με αυτές των ακουόντων συνομηλίκων τους.

(Λαμπροπούλου, 1993)

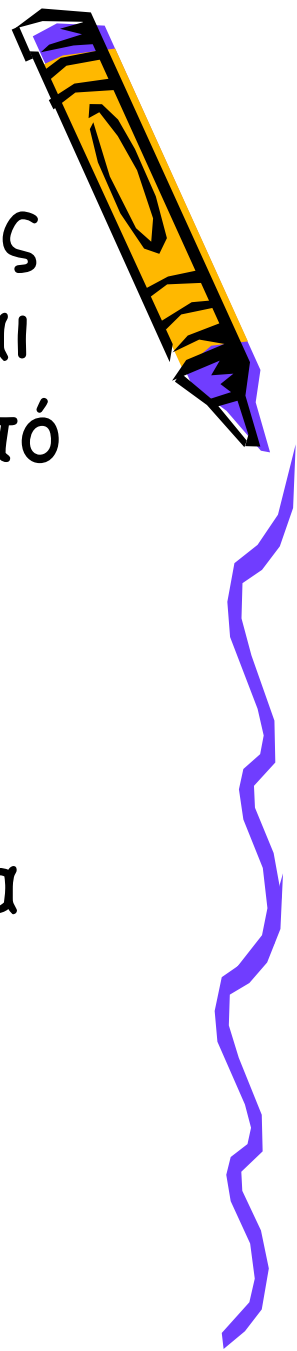

οι Κωφοί μαθητές καλούνται να
αναπτύξουν ικανότητες σε έναν κώδικα
που αν και οπτικός αποτελεί
αναπαράσταση μιας γλώσσας στην
οποία δεν έχουν φυσική πρόσβαση

(Marschark, Spencer (2003))

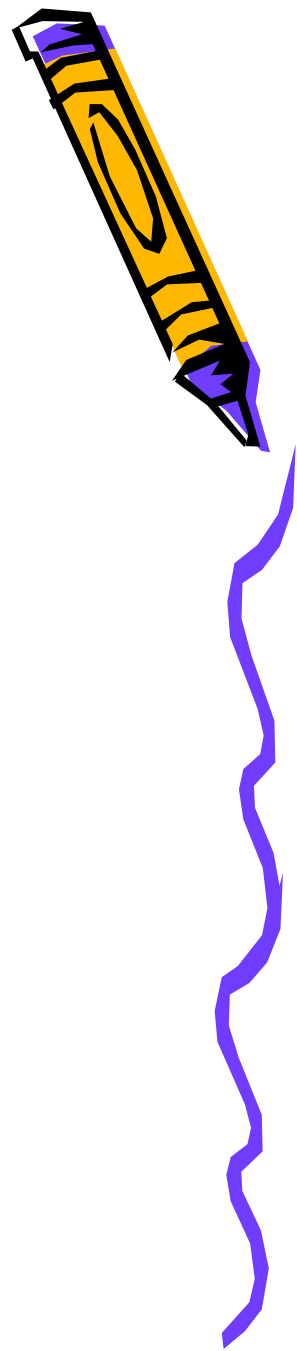

- Η πρόσληψη της ομιλούμενης γλώσσας είναι εξαιρετικά περιορισμένη μιας και η εκμάθησή της γίνεται κύρια μέσα από το κανάλι της ακοής.
- Ο περιορισμός αυτός έχει ως αποτέλεσμα οι περισσότεροι κωφοί να αποκτούν ανεπαρκή γνώση της ομιλούμενης γλώσσας.

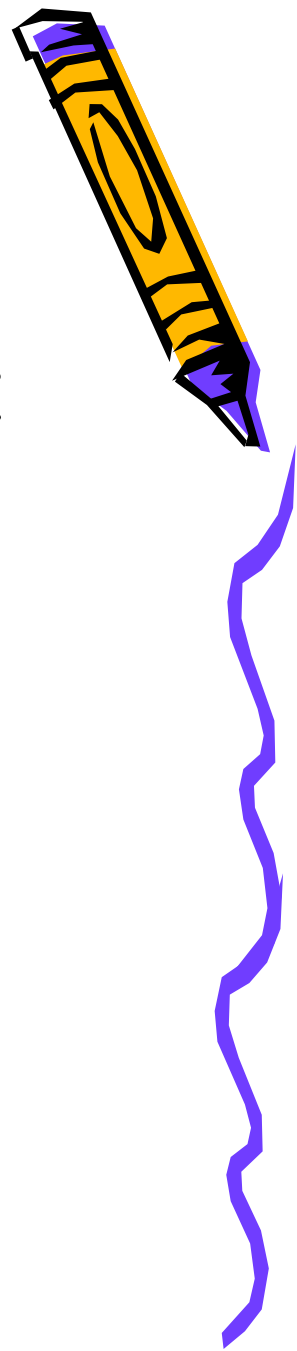

Συνθήκες επιτυχίας

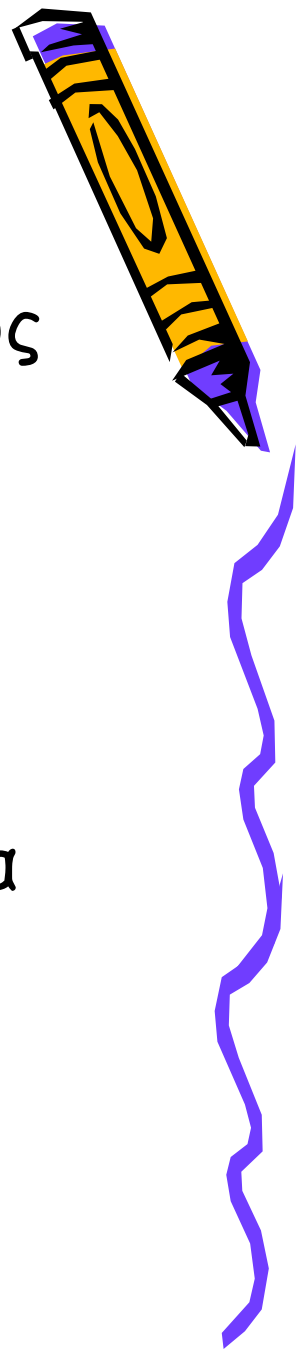
- Η διαμόρφωση ενός όσο το δυνατό κατάλληλου περιβάλλοντος για την εκμάθηση της γραπτής γλώσσας σύμφωνα με τις βασικές αρχές της διγλωσσίας,
- Η ανάπτυξη κατάλληλων στρατηγικών διδασκαλίας που να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της εγγραμματοσύνης των κωφών μαθητών και στις δύο γλώσσες (ομιλούμενη και νοηματική)

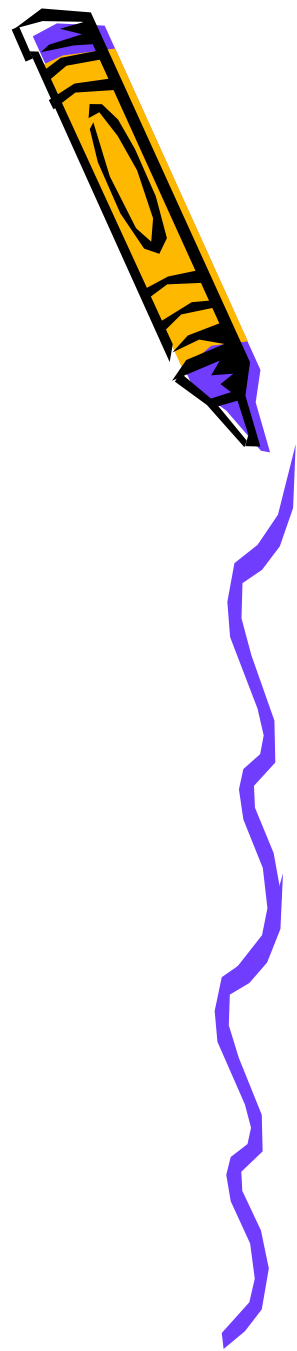
- οι κωφοί μαθητές μπορούν να μεταφέρουν και μεταφέρουν δεξιότητες από τη μια γλώσσα στην άλλη
- Με τη χρήση Νοηματικής στα γλωσσικά μαθήματα κατακτούν, μαθαίνουν λέξεις πιο γρήγορα, τις κρατούν στη μνήμη τους για μεγαλύτερο διάστημα
- Αποκτούν ισχυρότερο κίνητρο να μάθουν νέες λέξεις και έννοιες, τα αντίστοιχά τους Νοήματα, αλλά και συναφή.

- Η διαμόρφωση ενός δίγλωσσου περιβάλλοντος μέσα στη σχολική τάξη διασφαλίζει την πρόσβαση όλων των μαθητών (κωφών, βαρήκων) στις πληροφορίες, ενώ δεν εμποδίζει τα άτομα ν' αναπτυχθούν ανάλογα με τις εγγενείς δυνατότητές τους σε όποια από τις δύο γλώσσες τους ταιριάζει καλύτερα

Δίγλωσσο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα

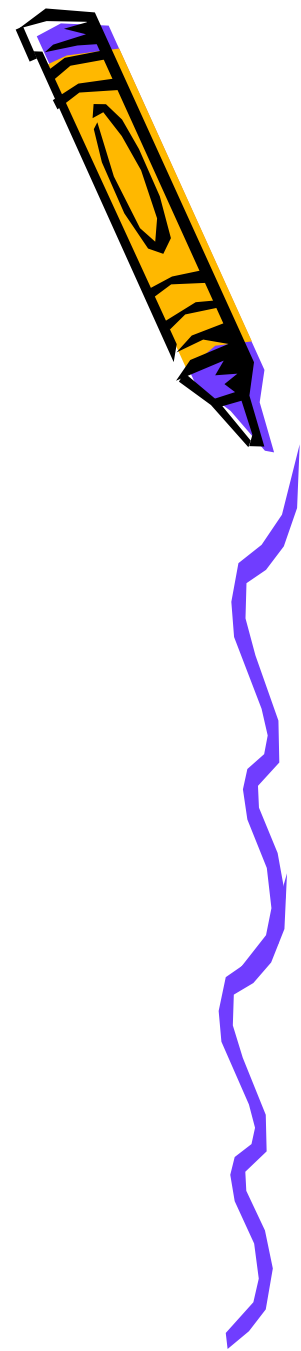

- Εξατομικευμένο πρόγραμμα διδασκαλίας
- Δημιουργία περιβάλλοντος με δύο κουλτούρες
- Έκθεση στη μητρική γλώσσα & τη γλώσσα της ευρύτερης κοινωνίας
- Δίγλωσσοι εκπαιδευτικοί
- Συνεχής αξιολόγηση προγράμματος

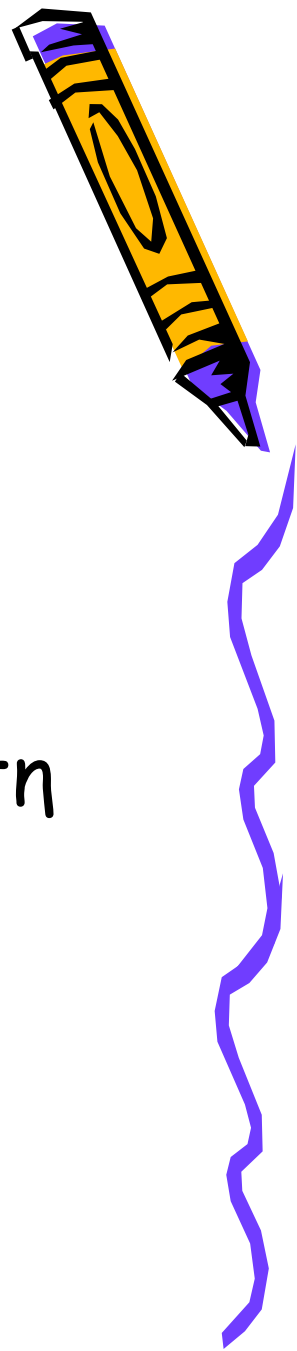
Σχολική τάξη:

βιβλία, χάρτες κανόνων και
καθημερινών δραστηριοτήτων,
πίνακες, ημερολόγια, κείμενα
μαθητών

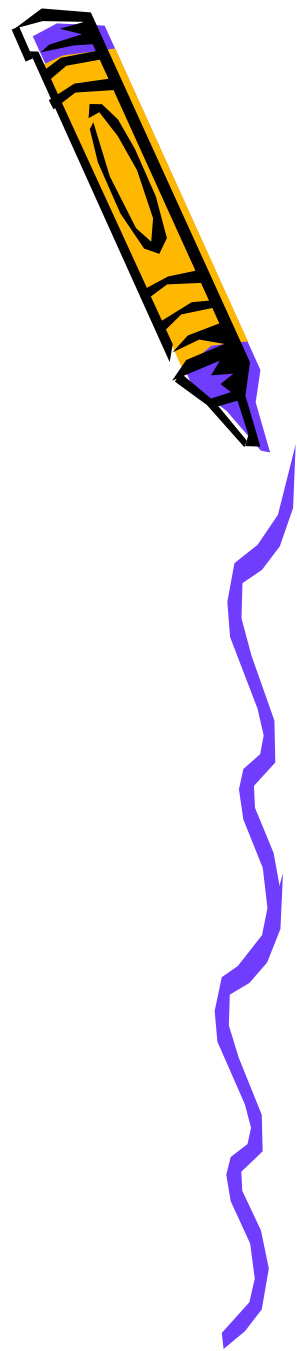
Βιωματικό Μοντέλο

- ένα από τα πιο πρόσφορα μοντέλα διδασκαλίας γραπτού λόγου
- ο εκπαιδευτικός δίνει ένα ερέθισμα ή παρουσιάζει ένα μικρό θέμα στους μαθητές
- αυτοί ατομικά ή σε ομάδες συζητούν τη σκέψη τους ή την εμπειρία τους με αυτό το θέμα.
- ο εκπαιδευτικός τα καταγράφει

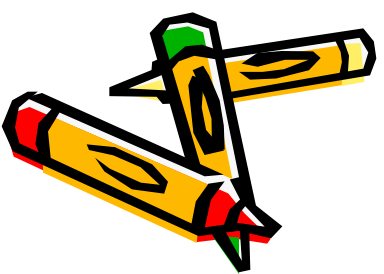
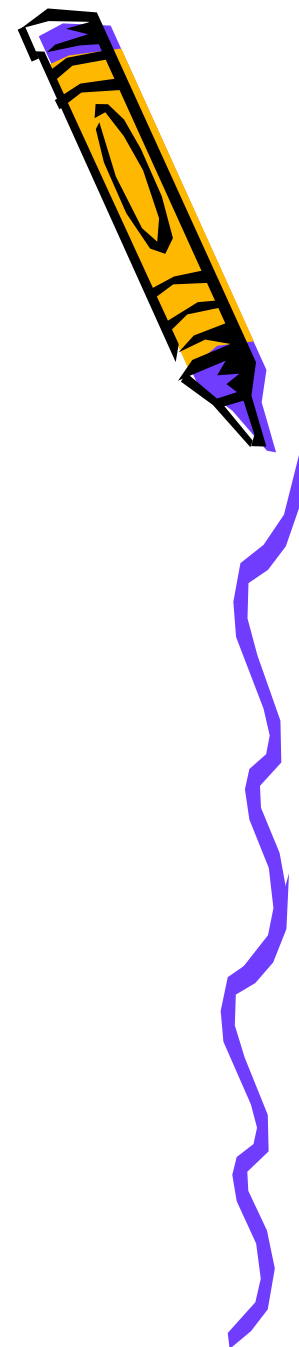
Βιωματικό Μοντέλο

- τα παιδιά διαβάζουν την ιστορία νοηματίζοντας καθώς ο καθηγητής υποδεικνύει μια μια κάθε λέξη
- οι γνωστές λέξεις υπογραμμίζονται, γράφονται σε καρτέλες, φυλάσσονται στην *Τράπεζα Λέξεων*

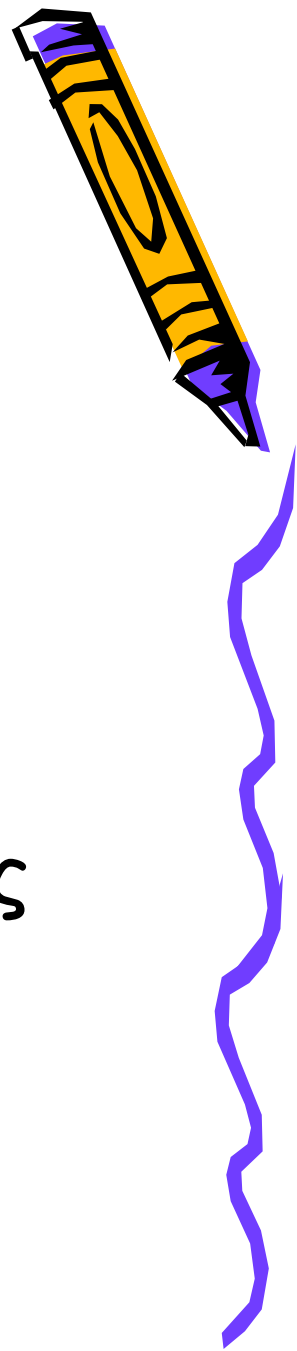

Ειρήνη Γ. Ανδρικοπούλου

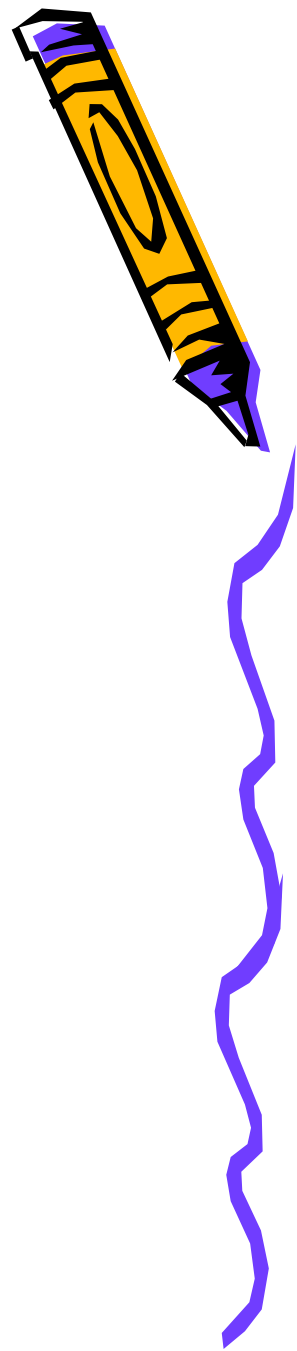
Ειρήνη Γ. Ανδρικοπούλου

- Δίπλα στις άγνωστες λέξεις μπορεί να γίνει μια απλή εικονογράφηση είτε με απλά σχέδια που υποδεικνύουν τη σημασία της λέξης είτε με απλά σκίτσα που αποδίδουν την κίνηση των χεριών κατά την παραγωγή του Νοήματος της άγνωστης λέξης.
- τα παιδιά αντιγράφουν την ιστορία τους ή ο καθηγητής τους δίνει ένα αντίγραφο της ιστορίας.

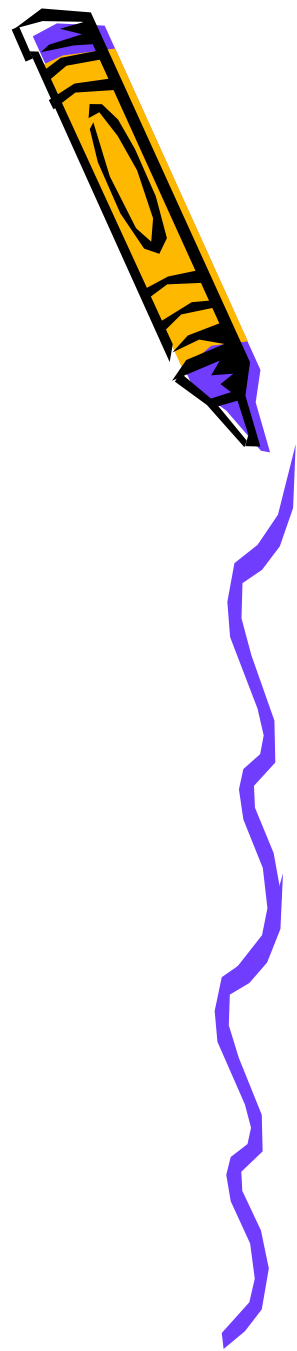

Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση:

- ο καθηγητής μπορεί να μεταγράψει αυτό που του υπαγορεύει ο μαθητής ακριβώς όπως αυτός του το υπαγορεύει δημιουργώντας ένα πρόχειρο πρώτο κείμενο.
- έτσι, οι μαθητές διαβάζουν το πρώτο σχέδιο κειμένου και συζητούν για τη μορφή αλλά και τη δομή του.

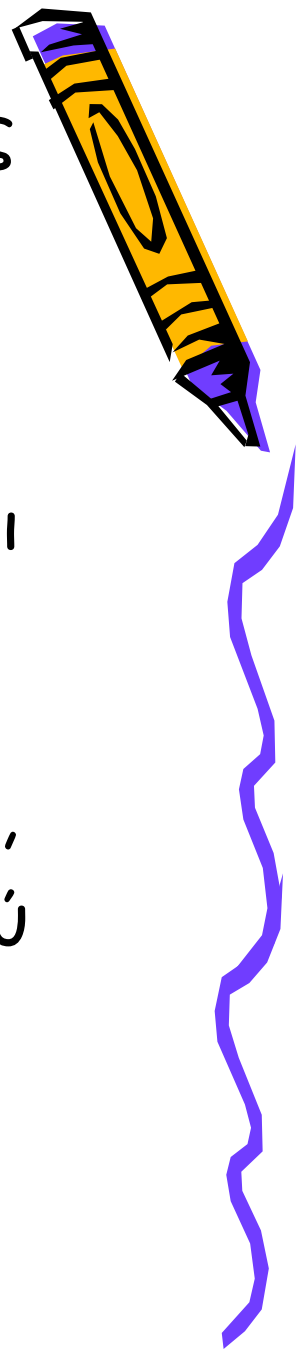

- Ο καθηγητής μαζί με τους μαθητές μετατρέπουν το σχέδιο-κείμενο σε πραγματικό γραπτό κείμενο της γλώσσας των ακουόντων, αφού πρώτα ο καθηγητής υποδείξει και διδάξει τους τρόπους μετατροπής από τη μια γλώσσα στην άλλη

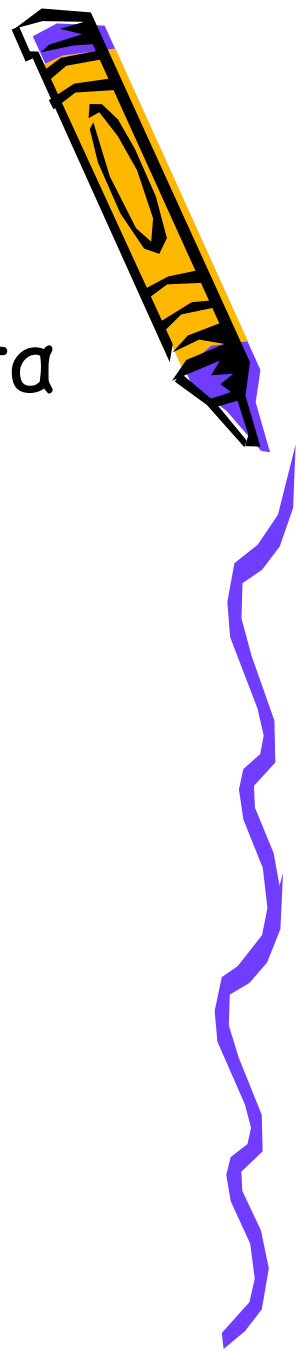

Με τον τρόπο αυτό οι μεγαλύτεροι μαθητές αντιλαμβάνονται σταδιακά:

- τις διαφορές μεταξύ μιας νοηματικής και μιας ομιλούμενης-γραπτής γλώσσας όλο και με μεγαλύτερη ακρίβεια,
- ότι η γραφή δεν είναι μια απλή διαδικασία αλλά απαιτεί περισσότερες από μία γραφές,
- τη διαφορά μεταξύ προφορικού και γραπτού λόγου

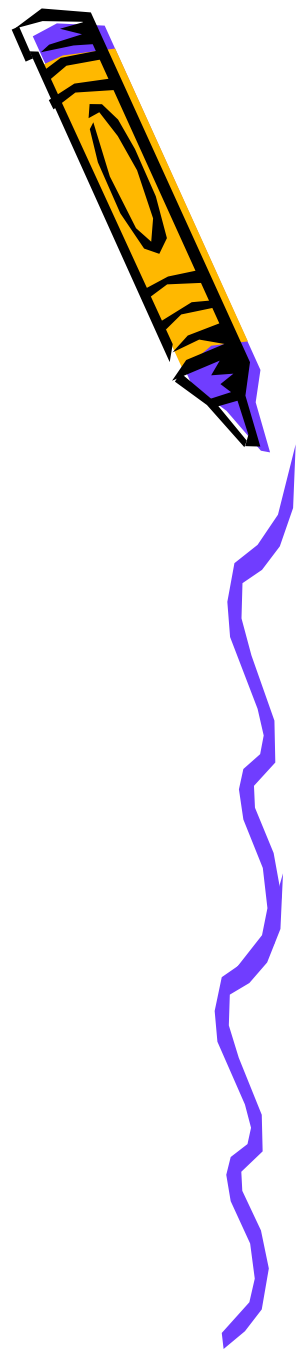

Ο εκπαιδευτικός οφείλει να θέτει πάντα υπ' όψιν των μαθητών του ότι το γράψιμο ενός κειμένου είναι η έκφραση κάποιων ιδεών πάνω στο χαρτί, αλλά όχι τυχαία, χωρίς συστηματικό τρόπο και χωρίς προγραμματισμό.

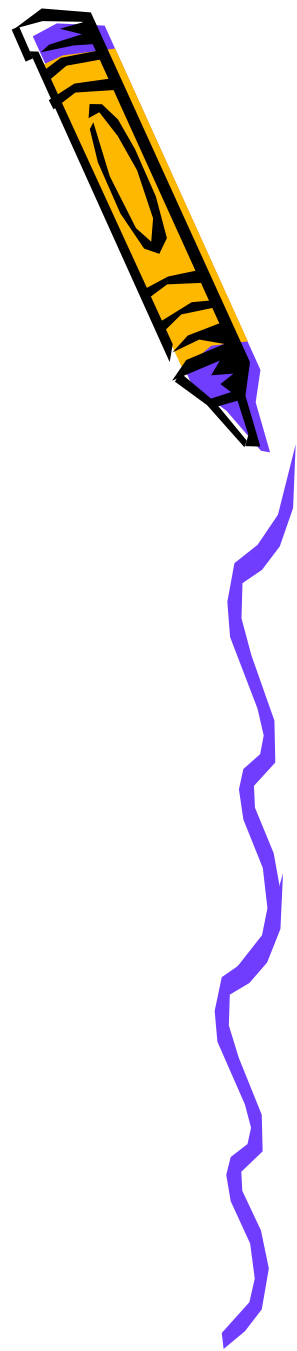

- Πριν οι ιδέες μας φτάσουν να διατυπωθούν σε μια πρώτη τους εκδοχή, χρειάζεται

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ...

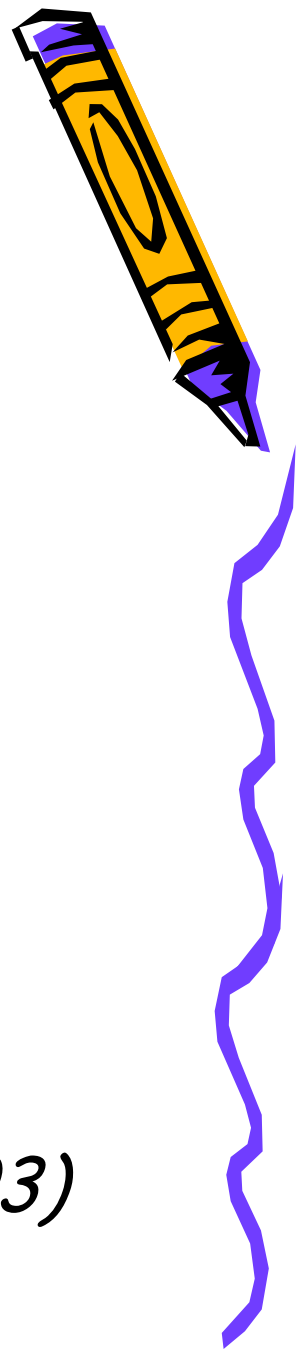

...Ν' αναγνωριστεί ένας στόχος, να επιλεχθεί ένα θέμα γραφής, ένας αποδέκτης, ένα είδος γραφής που θα ακολουθηθεί...

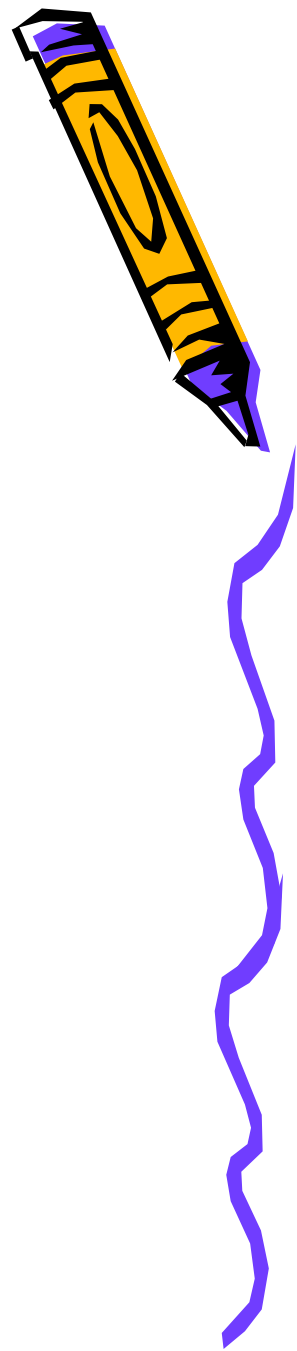
- Το ότι η πρώτη γραφή είναι δοκιμαστική είναι κάτι που θα πρέπει να καλλιεργηθεί ως ιδέα συστηματικά, ιδιαίτερα στους κωφούς μαθητές που έχουν να μεταπηδήσουν από μία γλώσσα σε μία άλλη

(Marschsark, Spencer, 2003)

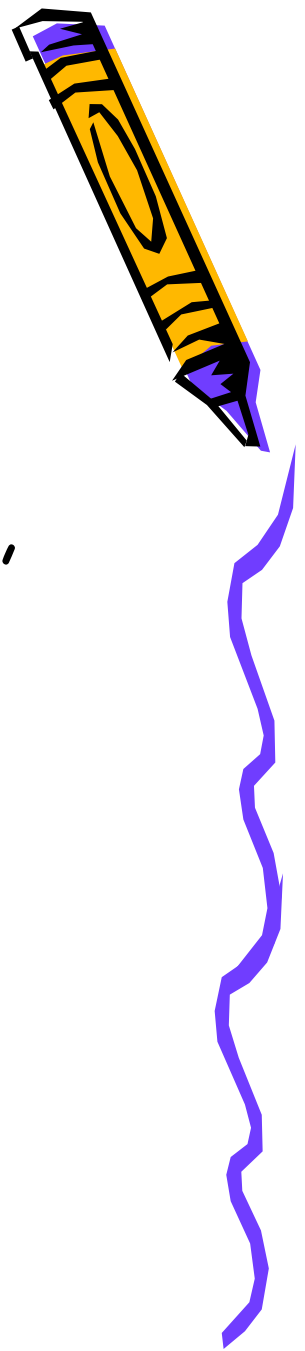

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΡΑΦΗΣ

1. Προ-γράψιμο (διάλεξε έναν τρόπο)
 - α. _Πρόχειρες σημειώσεις με ιδέες
 - β. _ Κατάλογος ιδεών
 - γ. _ Χρήση φυλλαδίων με παραγράφους
 - δ. _ Γράψιμο περιγράμματος
 - ε. _ Χρήση οδηγού ιστορίας
2. 1^ο πρόχειρο κείμενο
3. Σύσκεψη (και τα 3)
 - α. _ μόνος σου
 - β. _ με συμμαθητή
 - γ. _ με τον καθηγητή
4. 2^ο πρόχειρο κείμενο
5. Σύσκεψη με τον καθηγητή για τη γλώσσα
6. Σύσκεψη για την επιμέλεια του κειμένου (ορθογραφία, στίξη κ.λπ.)
 - α. _ μόνος σου
 - β. _ με συμμαθητή
 - γ. _ με τον καθηγητή
7. Τελικό κείμενο
8. Δημοσιοποίηση

Ενδεικτικές Δραστηριότητες

- Χρήση σε όλες τις δραστηριότητες οπτικών ερεθισμάτων: υπογράμμιση, χρωματισμός (καταλήξεων, άρθρων, αύξησης παρελθοντικών χρόνων στα ρήματα κ.ά.)

Μνημονικό βοήθημα «ΕΚΘΕΣΗ»

Εκφράζω

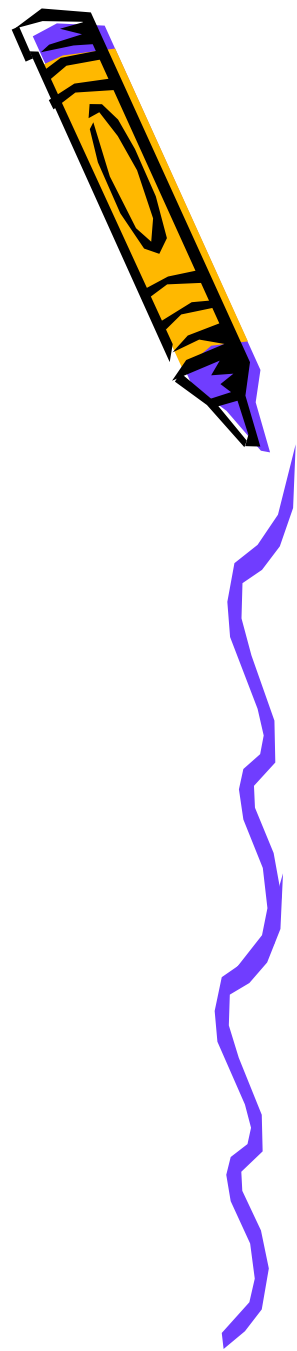
Κατηγοριοποιώ

Θέτω σε σειρά

Ελέγχω τι έγραψα

Σημειώνω

Η -> *σηματοδοτεί την ολοκλήρωση*

Μνημονικό βοήθημα

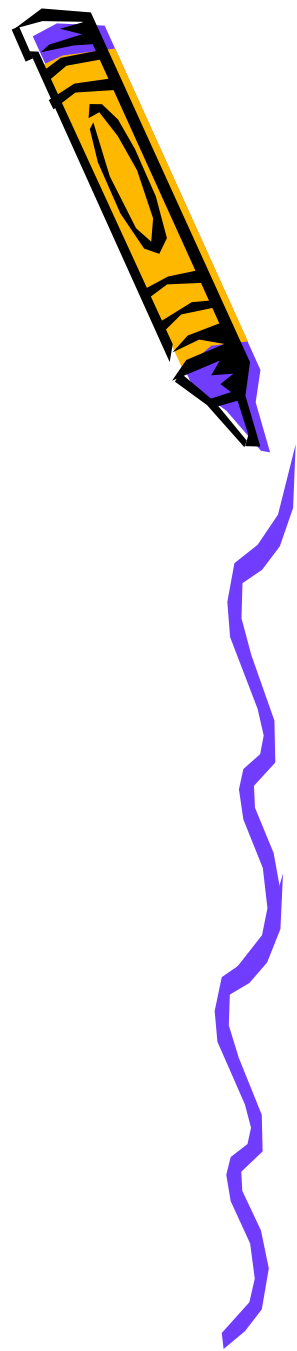
Τι προσέχω στο γραπτό μου:

- ΠΕΔ

Περιεχόμενο

Έκφραση

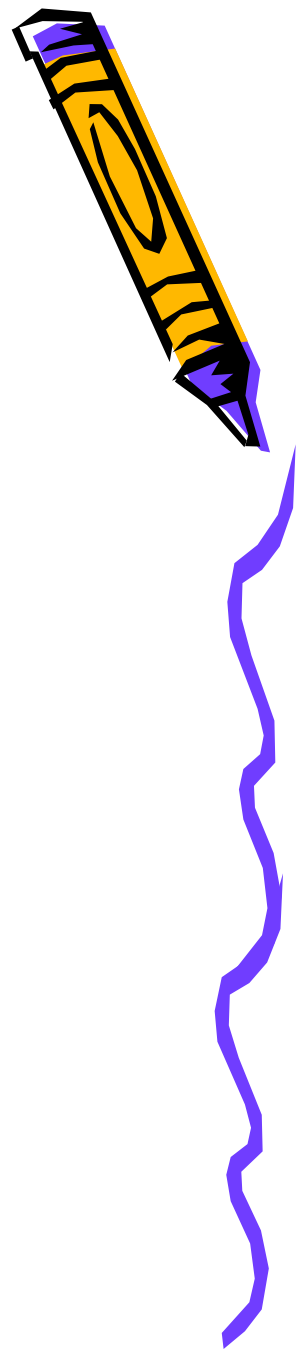
Δομή

«Αστέρι» για ελεύθερη γραφή

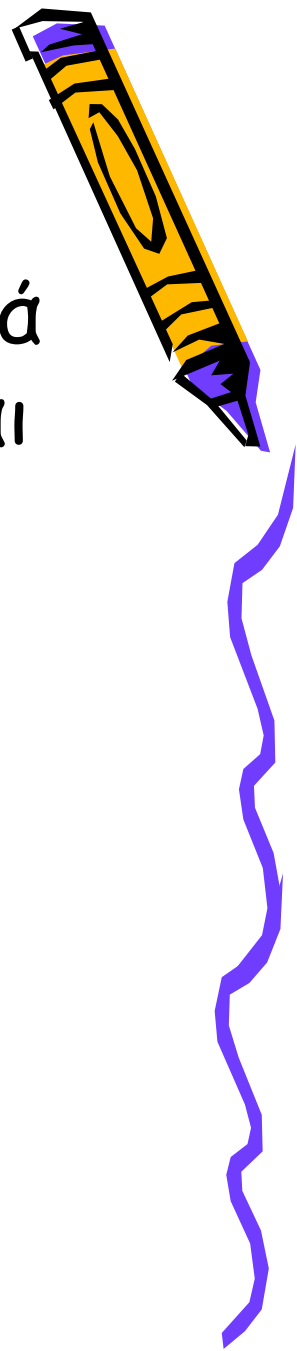
Ενδεικτικές Δραστηριότητες

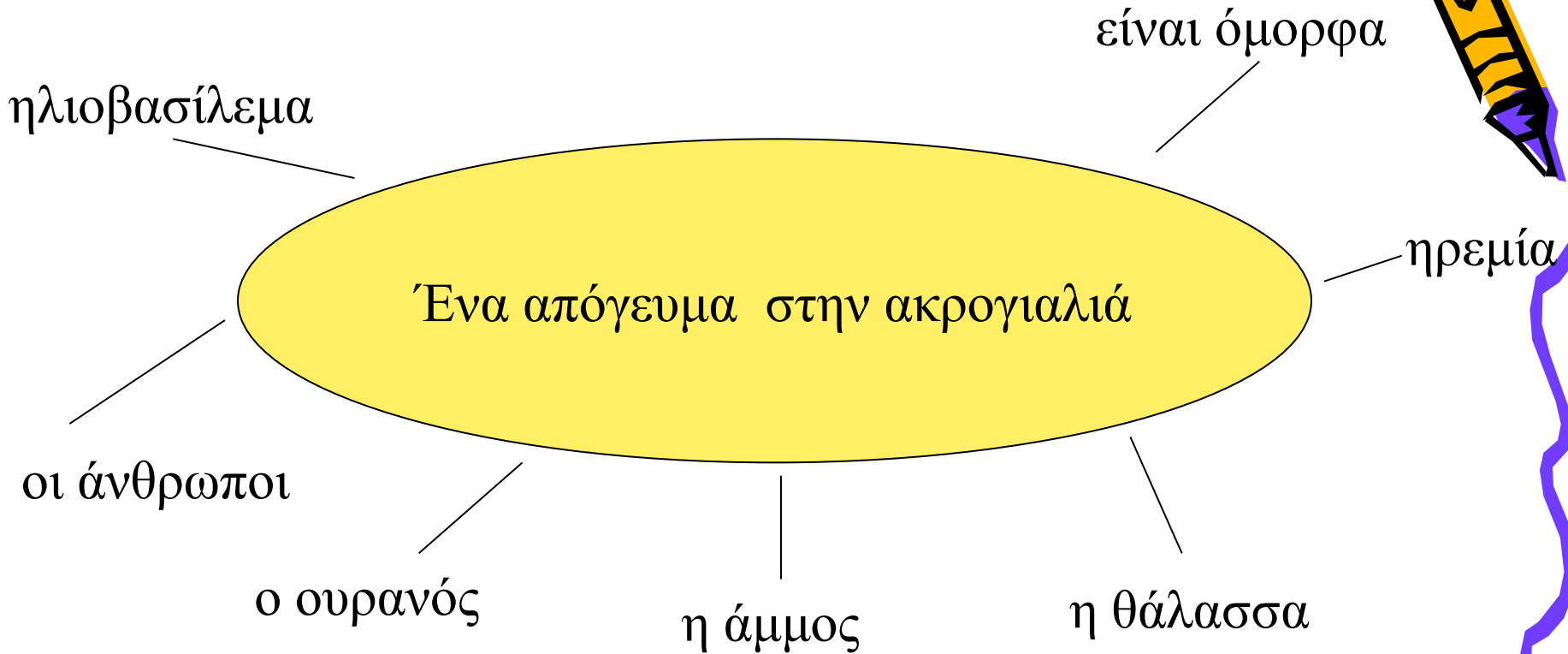
- Για την παραγωγή ολοκληρωμένου κειμένου: εικόνες, περιγραφή τους, πλαγιότιτλοι, σύνθεση κειμένου

- Ο εκπαιδευτικός παροτρύνει τα παιδιά να γράψουν κείμενα που απευθύνονται σε διαφορετικό κοινό & έχουν διαφορετικούς στόχους: ηλεκτρονικά μηνύματα, ημερολόγιο, προσκλήσεις, αγγελίες κ.ά.

• Σχεδιάζω αστερισμούς λέξεων

- Καθορίζω την πρώτη φράση ενός κειμένου

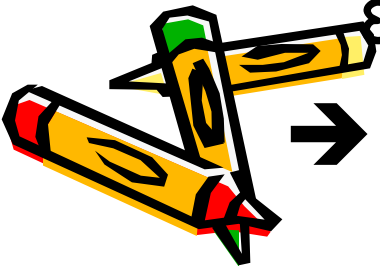
→ «Για πολύ καιρό πήγαινα για ύπνο νωρίς»...

→ «Λατρεύω τα ταξίδια»...

→ «Η νεαρή κοπέλα κοίταξε το ρολόι της: επτά και δώδεκα λεπτά»...

→ «Έμεινε να κοιτάζει το τρένο που έφευγε»...

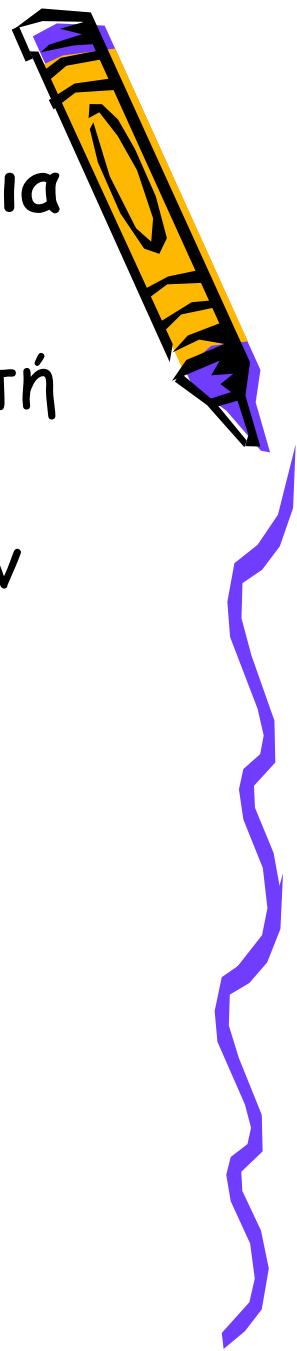
→ «Μόνο το αποτέλεσμα μετράει»...

• Γράφω σ' ένα είδος εντελώς ασυνήθιστο για το θέμα μου

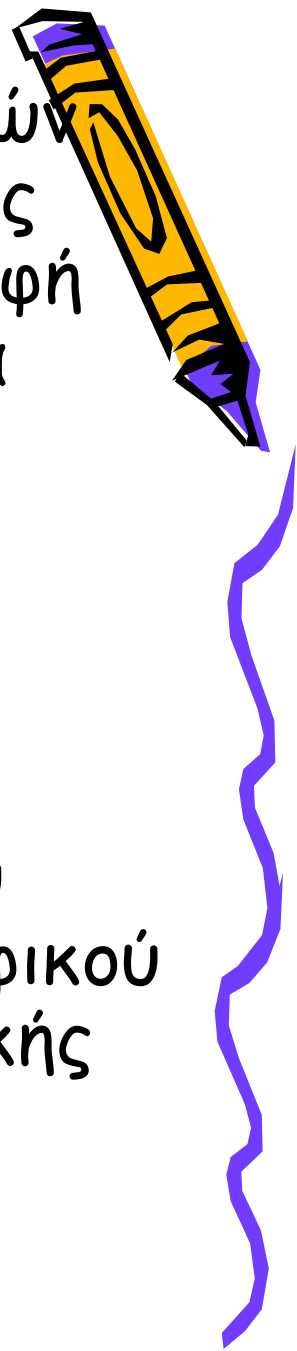
→ Γράφω με τη μορφή απογραφής ενός εκτιμητή δημοπρασίας: πχ. ό,τι μου αρέσει και ό,τι απεχθάνομαι (στο σπίτι μου, στο γήπεδο, την Κυριακή, στις διακοπές, στο σχολείο, στο σινεμά κτλ)

→ Γράφω με τη μορφή ενός καταλόγου εστιατορίου: πχ. το πρόγραμμα ενός σεμιναρίου, μιας επίσκεψης, των διακοπών...

→ Γράφω με τη μορφή σημειώματος ή οδηγιών χρήσης: πχ. για να συστηθώ, συντάσσω τις οδηγίες χρήσης του εαυτού μου με τη μορφή του σημειώματος που συναντάμε μόνο στα φάρμακα (όνομα, σύνθεση, δοσολογία, αντενδείξεις κ.ά.)

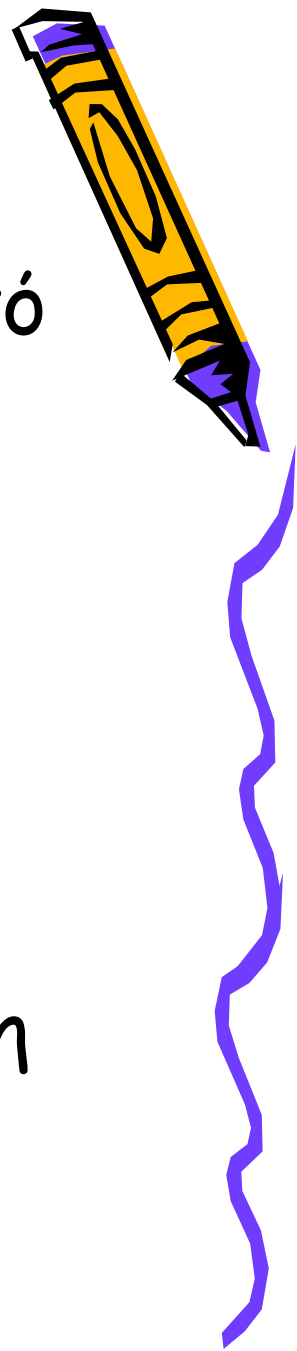
→ Γράφω με τη μορφή πιστοποιητικού γεννήσεως ή γενικότερα οποιουδήποτε επίσημου εντύπου: πχ. γράφω τη ζωή του καλύτερού μου φίλου με τη μορφή βιογραφικού σημειώματος ή μικρής αγγελίας ή δικαστικής απόφασης κ.ά.

→ Γράφω με τη μορφή λεξικού: μια συνηθισμένη ταξιδιωτική αφήγηση από το Α ως το Ω

→ Γράφω κάποιες σελίδες σα να προέρχονταν από βιβλίο εγκαταλειμμένο σε μια σοφίτα

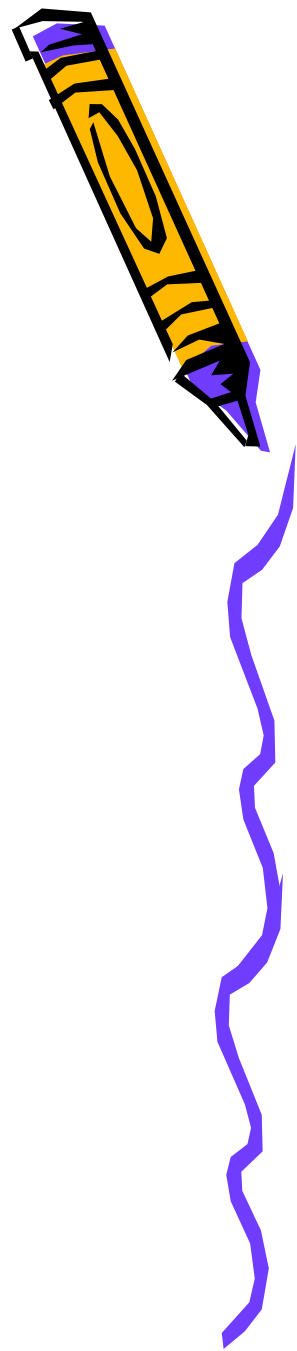
→ Γράφω ένα κείμενο αντιγράφοντας τη δομή ενός παιχνιδιού

Άσκηση Ενίσχυσης Παραγωγής Γραπτού Λόγου Ν.Ε. ΓΛΩΣΣΑ, Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ενότητα 1^η

«Η Ελλάδα στον κόσμο»

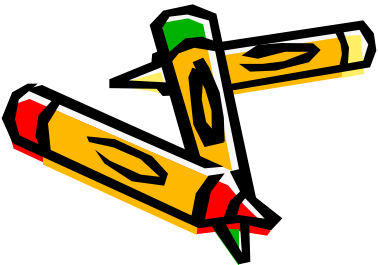

A) Στην εικόνα αυτή βλέπω.....

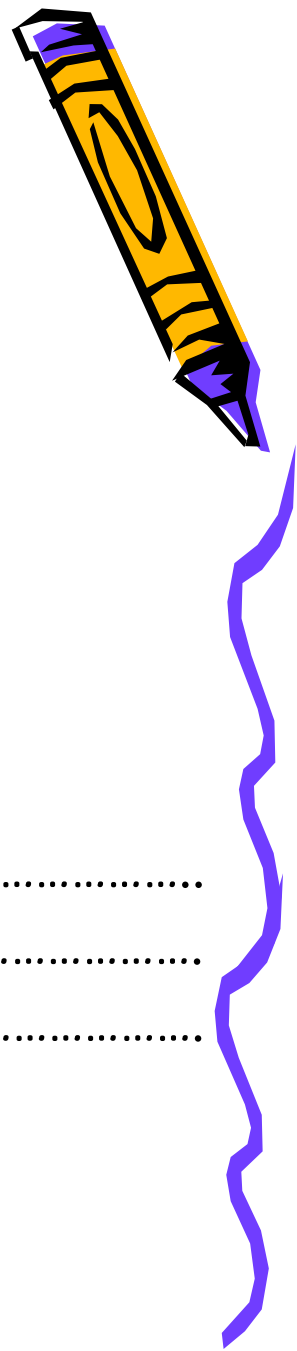
.....

B) Η χώρα μου.....

Γ) Θα ήθελα να.....

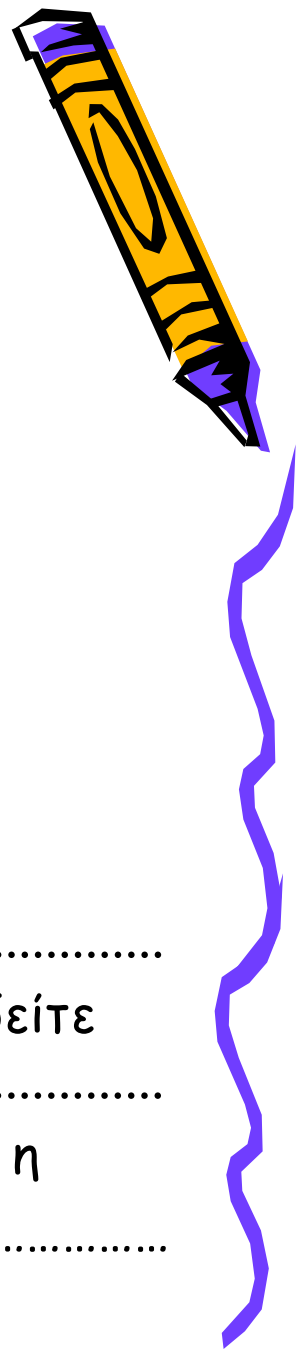
Άσκηση Ενίσχυσης Παραγωγής Γραπτού Λόγου - Ενότητα 1η «Η Ελλάδα στον κόσμο»

- A) Στην εικόνα αυτή βλέπω.....
- B) Πιστεύω ότι.....
- Γ) Συγκρίνοντας τις δύο εικόνες θα μπορούσα να πω ότι.....

Άσκηση Ενίσχυσης Παραγωγής Γραπτού Λόγου
Ν.Ε. Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου
Ενότητα 5^η
«Ειρήνη-Πόλεμος»

- Α) Τι βλέπετε στην εικόνα;.....
- Β) Είναι κυριολεκτική ή μεταφορική η εικόνα αυτή; Μπορείτε να δείτε κάτι τέτοιο στην καθημερινή μας ζωή;.....
- Γ) Τι ωφελεί την ανθρωπότητα; Η ειρήνη ή ο πόλεμος; Ποια είναι η γνώμη σας;.....

Ασκήσεις Ενίσχυσης Παραγωγής Γραπτού Λόγου

Ενότητα 6^η

«Ενεργοί πολίτες για την υπεράσπιση οικουμενικών αξιών»

Σε μία συζήτηση φίλων ακούγεται η άποψη ότι η αλληλεγγύη και η συνεργασία στον κόσμο είναι ξεπερασμένες αντιλήψεις και ότι μπορούμε να έχουμε πρόοδο μόνο αν ασχολούμαστε με τον εαυτό μας και την προσωπική μας εξέλιξη. Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την παραπάνω άποψη; Σημειώστε παρακάτω τα επιχειρήματά σας:

.....

.....

.....

.....

.....

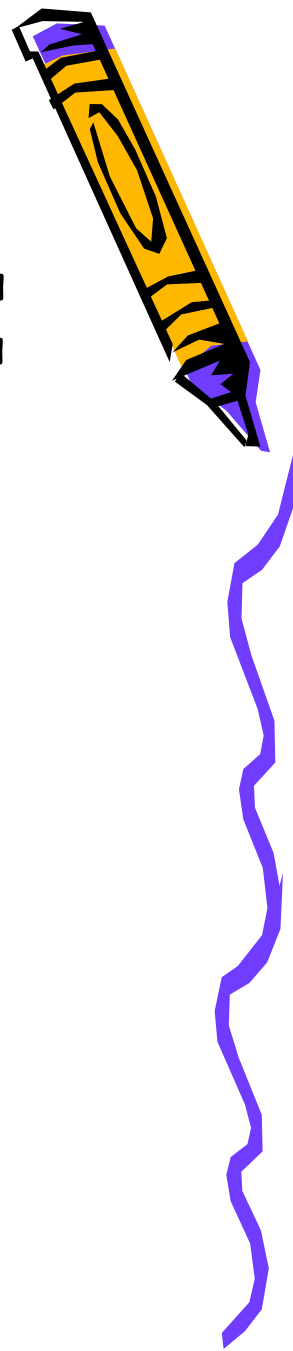
.....

.....

.....

Ειρήνη Γ. Ανδρικοπούλου

Συμπλήρωση ελλιπών προτάσεων

- Υλικό: Πρόγραμμα Ανάπτυξης Συναισθηματικής Νοημοσύνης, Πλωμαρίτου, Β. (2004), Εκδόσεις Γρηγόρη
- Συνεργασία με την ψυχολόγο του σχολείου
- Συμπλήρωση ελλιπών προτάσεων:
 - Φιλία σημαίνει.....
 - Εάν ένας φίλος μου έλεγε ψέματα,.....
 - Μερικές φορές αναρωτιέμαι πως.....
 - Είμαι περήφανος/η για τον εαυτό μου, όταν.....
- Θεματικές Ενότητες: Αγάπη, Απογοήτευση, Απόρριψη, Εγωϊσμός, Ειλικρίνεια, Ενοχή, Επιθετικότητα, Ευγνωμοσύνη, Ζήλια, Θυμός, Μοναξιά, Ντροπή, Περηφάνια, Συγκίνηση, Φόβος, Χαρά
- Δευτερεύουσες προτάσεις: Θεωρία, Κατανόηση, Εξάσκηση.
- Από την ψυχολόγο: επεξεργασία του υλικού για την απόκτηση «συναισθηματικής ενσυναίσθησης» του μαθητή, για την παρατήρησή του και την εξαγωγή συμπερασμάτων, ωφέλιμων τόσο για την εκπαιδευτική διαδικασία όσο και για την συνεργασία με τον μαθητή.

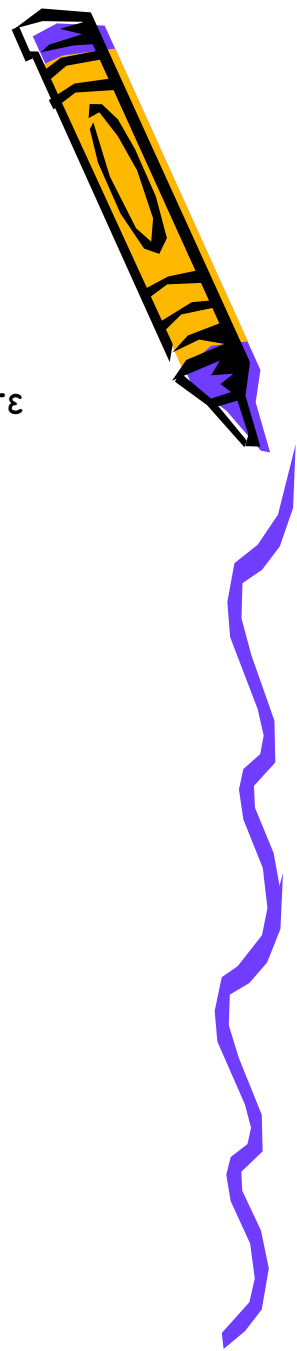
Έκφραση-Έκθεση Β' Λυκείου

- Να χρησιμοποιήσετε τον καταλληλότερο σύνδεσμο από τους τρεις που δίνονται για κάθε περίπτωση, για να συνδέσετε τις περιόδους, αλλάζοντας, αν χρειάζεται, τη στίξη:
 - α. Έψαχνα να βρω νέους τρόπους δουλειάς, πιο ξεκούραστους. Οι νεωτερισμοί μου δεν αρέσανε στ' αδέρφια μου (ωστόσο, παρά, μόνο).
 - β. Δεν κάνει τίποτε άλλο. Γυρίζει εδώ κι εκεί (όμως, παρά, μα).
 - γ. Ας πάει όπου θέλει. Να μην τον βλέπω (παρά, μόνο, ωστόσο).
 - δ. Οι στίχοι του έχουν κάποια απλότητα· τους λείπει η δύναμη (όμως, μα, εντούτοις).
 - ε. Της είπε: " Ήρθα, μάνα. Είμαι κοντά σου...". Εκείνη δεν άκουγε πια (μα, ωστόσο, παρά).
 - στ. Είναι εύκολο να τα λες. Δύσκολο να τα κάνεις (αλλά, μολαταύτα, μάλιστα).
 - ζ. Δεν ήθελε να πάει. Σαν βρέθηκε εκεί, άλλαξε γνώμη (εξάλλου, όμως, μόνο).
 - η. Δίκαιοι κι ίσιοι σ' όλες των τες πράξεις. Με λύπη κιόλας κι ευσπλαχνία (αλλά, ωστόσο, μα).

Έκφραση-Έκθεση Β' Λυκείου

- Να χρησιμοποιήσετε σε προτάσεις τα παρακάτω ζεύγη λέξεων, όπου θα φαίνεται η σημασιολογική διαφορά ανάμεσα στις λέξεις κάθε ζεύγους: διαβίωση-επιβίωση, μετριοπάθεια-μετριοφροσύνη (επιτρέπεται αλλαγή μόνο στον αριθμό και την πτώση των λέξεων).
- Να γράψετε ένα σύντομο χαρακτηρισμό (100-120 λέξεις) για ένα πρόσωπο που γνωρίζετε καλά, χρησιμοποιώντας και τις παρακάτω λέξεις: *τολμηρός, ευαίσθητος, συνεργάσιμος, ειλικρίνεια, αφελής, ευγένεια, τυπικός, εμπιστοσύνη, υπευθυνότητα, αταξία* (επιτρέπεται αλλαγή μόνο στον αριθμό, το γένος και την πτώση των λέξεων).
- Η κοινωνία αξιολογεί και κατατάσσει τα άτομα σε κάποια θέση ανάλογα με ορισμένα κριτήρια. Πιστεύετε ότι το είδος του επαγγέλματος που ασκεί ένα άτομο θεωρείται καθοριστικός παράγοντας για την κοινωνική του θέση; Να εκθέσετε τεκμηριωμένα τις οποιεσδήποτε απόψεις σας σε ένα άρθρο 400-500 λέξεων, για τη σχολική ή τοπική εφημερίδα.
- . Να εντοπίσετε και να διορθώσετε τα γλωσσικά λάθη στις παρακάτω προτάσεις:
 - α) Ο εισαγγελέας διεξαγάγει έρευνα για τη διαλεύκανση του εγκλήματος.
.....
 - β) Η επιτυχία αυτή προοιωνίζει μεγάλη διάκριση και στους υπόλοιπους αγώνες.
.....
 - γ) Η ενέργεια αυτή συνεπάγεται από σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις.
.....

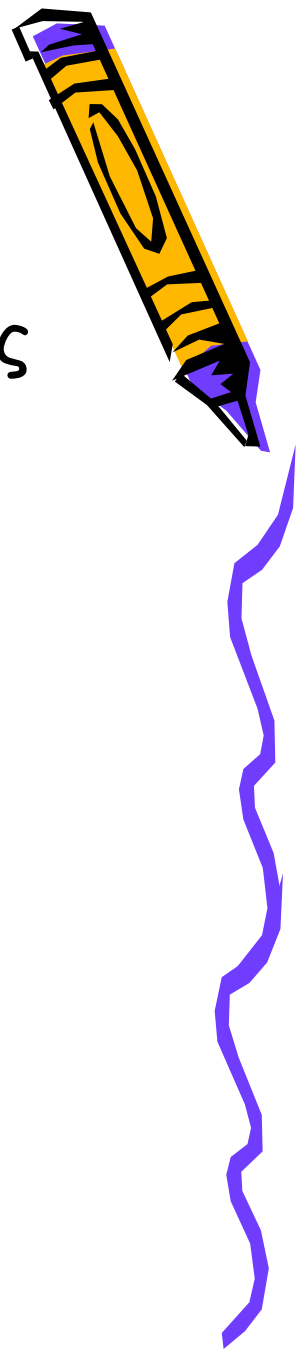

Φυσική Μέθοδος Διδασκαλίας...

- Γνωστή ως «μέθοδος του Lexington»
- Δομημένο πρόγραμμα διδασκαλίας ώστε να παρέχονται ευκαιρίες στους κωφούς μαθητές ν' αναπτύξουν με όσο το δυνατό φυσικό τρόπο και χωρίς τυπική διδασκαλία, αλλά μέσω της επικοινωνίας, τη γλώσσα τους.
- Οι κανόνες της γλώσσας μαθαίνονται από τον μαθητή μέσω επικοινωνίας σε φυσικό περιβάλλον μέσω παιχνιδιών, δραστηριοτήτων

...Φυσική Μέθοδος Διδασκαλίας

- Επομένως, το σχολείο θα πρέπει να κάνει τις απαραίτητες προσαρμογές και να παρέχει το κατάλληλο περιβάλλον μάθησης
- Βιβλία με ασκήσεις απομνημόνευσης δεν ωφελούν. Αντίθετα, κουράζουν τα παιδιά και δε χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη της γλώσσας.

Ατομικό Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Τομείς Αξιολόγησης:

- Παράγραφοι: μορφή, περιεχόμενο, αλληλουχία, είδη παραγράφων
- Περιλήψεις
- Συγκρίσεις-Αντιπαραθέσεις
- Αιτία-Αποτέλεσμα
- Επίλυση προβλημάτων
- Χρήση μεταβατικών/συνδετικών λέξεων
- Χρήση σχεδιαγράμματος κ.ά.

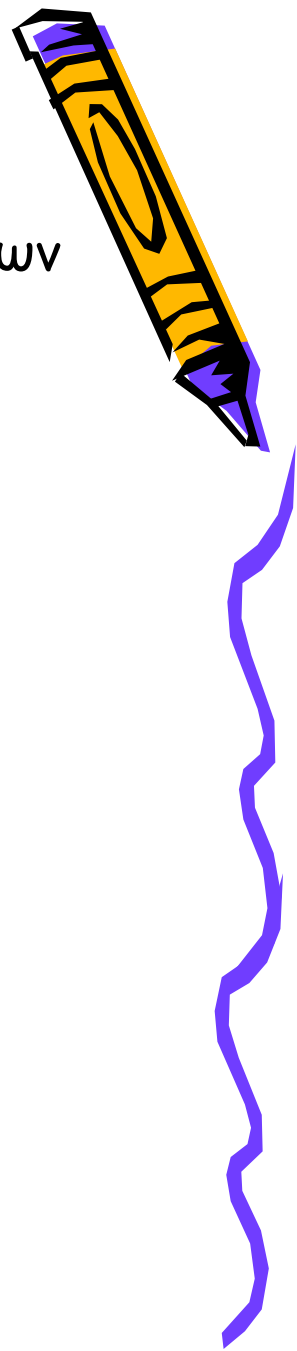
(Συντομεύσεις:

Ε: Έκθεση

Κ: Κατανόηση

Α: Αναγνώριση

Π: Παραγωγή)

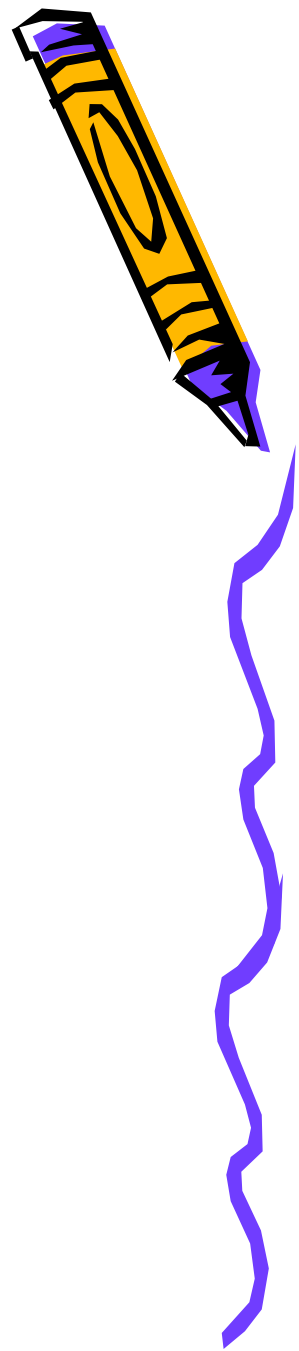
ΧΙ. ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, Ατομικό Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα
Σχολείο του Lexington για Κωφούς

Όνομα μαθητή _____ Όνομα καθηγητή _____

Επιλεγμένοι στόχοι					Χρόνος
1	2	3	4	5	
Συντομεύσεις: Ε: Έκθεση, Κ: Κατανόηση, Α: Αναγνώριση, Π: Παραγωγή					
Ι. ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ.					
Α. Μορφή – Παράγραφος έναντι μεμονωμένων προτάσεων.					
Α. Η παράγραφος έχει τη μορφή ενός συνόλου προτάσεων, ενώ η πρώτη πρόταση αρχίζει 1-5 γράμματα πιο μέσα.					
α) Ο μαθητής θα αναγνωρίζει τη μορφή.					
Β. Περιεχόμενο.					
1. Ενότητα – Η παράγραφος είναι μια ομάδα προτάσεων που βασίζεται σε μια ιδέα.					
α) Διακρίνει τις παραγράφους που έχουν ή δεν έχουν ενότητα.					
β) Αναγνωρίζει την κεντρική ιδέα.					
γ) Επιλέγει τις προτάσεις που ταιριάζουν, όταν του δοθεί η κύρια ιδέα.					
δ) Γράφει μια παράγραφο, όταν του δοθεί η κύρια ιδέα.					
ε) Διαχωρίζει τις παραγράφους σύμφωνα με τις κύριες ιδέες.					
2. Θεματική πρόταση – Θεματική πρόταση είναι η πρόταση που διατυπώνει την κύρια ιδέα.					
α) Αναγνωρίζει τις θεματικές προτάσεις.					
β) Γράφει θεματικές προτάσεις.					
γ) Γράφει μια παράγραφο, όταν του δοθεί μια θεματική πρόταση.					
3. Αλληλουχία.					
α) Όταν του/της δοθούν προτάσεις σε «κακή» σειρά, τις αναδιαρθρώνει και φτιάχνει μια παράγραφο.					
β) Όταν του/της δοθεί μια ποικιλία, επιλέγει εκείνες που έχουν σχέση με τη θεματική πρόταση, τις βάζει στη σειρά τους και φτιάχνει μια παράγραφο.					
γ) Γράφει μια παράγραφο, χρησιμοποιώντας μια πρόταση κατακλείδα.					
Γ. Είδη παραγράφων.					
1. Περιγραφικές.					
α) Η σπουδαιότητα των παραγράφων (να τις διαβάσει).					
β) Οι λεπτομέρειες που σχετίζονται με τις αισθήσεις και τα σχετικά επίθετα.					
γ) Η σειρά των αντικειμένων και των καταστάσεων στο χώρο.					
δ) Ασκήσεις για να γράφει περιγραφικές παραγράφους.					
2. Αφηγηματικές.					
α) Χρονολογική σειρά (περιλαμβάνει και τις μεταβάσεις).					
β) Λεπτομέρειες (ποιος, τι, πού, πότε, γιατί).					
γ) Απόψεις.					

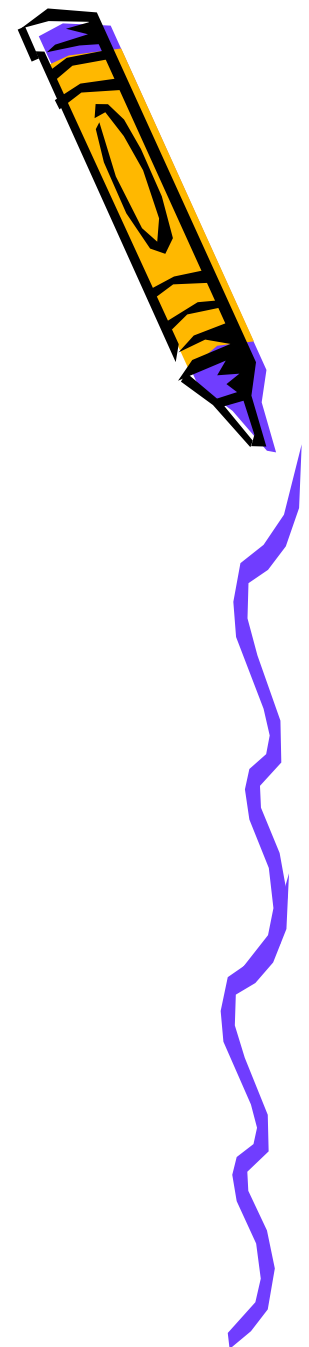
Επιλεγμένοι στόχοι					Χρόνος
1	2	3	4	5	
					Συντομύνσεις: Ε: Έκθεση, Κ: Κατανόηση, Α: Αναγνώριση, Π: Παραγωγή
					δ) Θα συγκρίνει και θα αντιταραθεται περιγραφικές και αφηγηματικές παραγράφους.
					3. Επεξηγηματικές.
					α) Θα εξηγήει: πώς να κάνεις κάτι (βήμα-βήμα και μεταβάσεις).
					β) Θα εξηγήει: γιατί (απόψεις που ενισχύονται από γεγονότα που πείθουν, πειστικότητα).
					γ) Θα εξηγήει: τι είναι κάτι (ορισμός).
					δ) Θα συγκρίνει και θα αντιταραθεται περιγραφικές, αφηγηματικές και επεξηγηματικές παραγράφους.
					4. Πειστικές – Είναι η τέχνη του να πείθεις τον άλλον. Χρειάζονται απόψεις και αληθινά γεγονότα που θα κάνουν ουσιαστική μια γνώμη.
					α) Θα αναγνωρίζει μια παράγραφο που έχει επιχειρήματα έναντι των άλλων μορφών παραγράφων που ελέγχθηκαν. Σημειώνει τα κυριότερα χαρακτηριστικά.
					β) Θα παρουσιάζει προφορικά μια συζήτηση, ακολουθώντας μια συγκεκριμένη δομή.
					γ) Θα γράφει μια παράγραφο με επιχειρήματα.
					i) Όταν του/της δοθεί μια λίστα από γεγονότα και γνώμες, θα επιλέγει μια έγκυρη γνώμη που στηρίζεται στα γεγονότα που δόθηκαν.
					ii) Όταν του/της δοθεί μια λίστα από γεγονότα, θα αποφασίζει και θα γράφει μια γνώμη.
					iii) Όταν του/της δοθεί μια γνώμη, θα επιλέγει τα γεγονότα από μια λίστα που δόθηκε.
					iv) Θα ξαναγράφει μια κακογραμμένη παράγραφο επιχειρημάτων.
					v) Θα γράφει μια παράγραφο επιχειρημάτων με ιδέες.
					5. Περιλήψεις – Απαιτεί ο συγγραφέας να συνοψίζει ένα ολόκληρο έργο με τέτοιο τρόπο όμως, ώστε να κρατά τις χαρακτηριστικές ιδέες και τη δομή
					α) Θα ταξινομεί πληροφορίες
					i) Θα αναγνωρίζει τι είναι σημαντικό και τι όχι στην περίληψη.
					ii) Θα ομαδοποιεί κάποιες επιλεγμένες λεπτομέρειες σε κατηγορίες.
					iii) Θα διακρίνει τις σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ των επιλεγμένων λεπτομερειών.
					β) Θα διαβάζει την παράγραφο, θα βλέπει την ταινία, θα διαβάζει τη ιστορία πρώτα ολόκληρη και μετά:
					i) θα διατυπώνει περίληψη των κύριων σημείων σε μια πρόταση
					ii) θα καθορίζει πώς συνδέεται κάθε κομμάτι της περιλήψης με τα άλλα
					iii) θα διατυπώνει περιλήψεις με περισσότερες από μία προτάσεις, θα αναγνωρίζει τη φύση της σχέσης των μερών που ακολουθούν.
					γ) Είδη σχολικών περιλήψεων.

Επιλεγμένοι στόχοι					Χρόνος
1	2	3	4	5	
					Συνοτμήσεις: Ε: Έκθεση, Κ: Κατανόηση, Α: Αναγνώριση, Π: Παραγωγή
					i) Σύνοψη – περίληψη της ιστορίας ή μιας ταινίας. Θα συσχετίζει τα γεγονότα με τη σειρά που εμφανίζονται.
					ii) Αφαίρεση – περίληψη μη λογοτεχνικών έργων, όπως άρθρα ή αναφορές. Επιλογή των σημαντικών πληροφοριών.
					iii) Ακριβής απόδοση – κάνει περίληψη του περιεχομένου: επιλέγει λέξεις κλειδιά ή φράσεις ή παραθέτει άμεσα χωρία από το συγγραφέα.
					iv) Παράφραση ή επαναγραφή: μεταφράζει κάποιο χωρίο με δικά του λόγια για να το διασαφηνίσει.
					6. Συγκρίσεις και αντιπαραθέσεις: αυτό μοιάζει ή δεν μοιάζει με ...
					α) Χρησιμοποιεί πλάνο για να οπτικοποιήσει τις σχέσεις που υπάρχουν σε συγκρίσεις (βλέπε « <i>Λάθη και Προσδοκίες</i> » από τη Mina Shaughnessy, σελ. 262).
					i) Θα επιλέγει τα μέρη που πρέπει να συγκριθούν.
					ii) Θα αποφασίζει για το πεδίο σύγκρισης.
					iii) Θα δημιουργεί ένα πλαίσιο σύγκρισης που θα περιλαμβάνει: σημεία ομοιότητας (+), σημεία διαφορών (-), απεικονίσεις ομοιότητας και διαφοράς.
					iv) Θα συμπληρώνει το πλαίσιο. Θα γράφει μια σύγκριση:
					α) θα κάνει περίληψη των κύριων σημείων (+ και -) ως εισαγωγή
					β) θα απεικονίζει κάθε σημείο με τον τρόπο που εφαρμόζει και στα δύο μέρη της σύγκρισης
					v) Θα βγάλει συμπέρασμα από τις συγκρίσεις.
					α) θα γράφει παραγράφους, χρησιμοποιώντας συγκρίσεις και/ή αντιθέσεις.
					β) Θα διακρίνει το σύγχρονο στις σύνθετες απαντήσεις των ερωτήσεων: γιατί, τι έγινε;
					i) Θα κάνει χρήση διαγραμμμάτων ή δικτύων για να εξετάσει εναλλακτικές λύσεις.
					ii) Θα πρέπει να εξετάζει πολλές πιθανότητες.
					γ) Θα επιλέγει ένα φαινόμενο που αναγκάζει τον μαθητή να εκτιμή τη συνθετότητα να αναπτύσσει ένα αισθητήριο για γεγονότα και πληροφορίες και να έχει ανοχή σε απαντήσεις που ταιριάζουν σε κάποιες καταστάσεις και δεν ταιριάζουν σε κάποιες άλλες.
					i) Θα παρουσιάζει προφορικά τις παραγράφους.
					ii) Θα γράφει τις παραγράφους.
					7. Αιτία και αποτέλεσμα – Αυτό (ίσως, πιθανότατα, οπωσδήποτε) προκάλεσε εκείνο.
					α) Θα αναπτύξει την ικανότητα να ανιχνεύει τυχαίες σχέσεις μεταξύ των γεγονότων.
					i) Γεγονότα που συνδέονται χρονολογικά σε μια αλυσίδα από πράγματα που «έγιναν».
					ii) Γεγονότα που συνδέονται με τη φαντασία, με μύθους, θρύλους και θεολογικά θέματα.
					8. Επίλυση προβλημάτων – Σημαίνει τι πρέπει να γίνει.

Επιλεγμένοι στόχοι					Χρόνος
1	2	3	4	5	
Συντομώσεις: Ε: Έκθεση, Κ: Κατανόηση, Α: Αναγνώριση, Π: Παραγωγή					
5. Μεταβατικές λέξεις που δηλώνουν χρόνο:					
	Μετά...	Τελικά...	Σε λίγο...		
	Πριν...	Αμέσως...	Σύντομα...		
	Ναρίτερα...	Στο μεταξύ...	Όπου να ...		
	Από τότε που...	Αργότερα...	Ενώ...		
6. Μεταβατικές λέξεις που δηλώνουν την υπόθεση:					
	Εάν συμβεί αυτό...	Εάν...			
	Εάν υποθέσουμε...				
7. Μεταβατικές λέξεις που δηλώνουν συγκεκριμένα:					
	Για παράδειγμα ...	Για επεξήγηση ...			
	Παραδείγματος χάριν ...	Σαν παράδειγμα ...			
8. Μεταβατικές λέξεις που δηλώνουν κάτι που φαίνεται:					
	Φαίνεται...	Μια προσεκτικότερη ματιά δείχνει ...			
	Αρχικά...	Η πρώτη εντύπωση...			
9. Μεταβατικές λέξεις που δηλώνουν αποτέλεσμα:					
	Έτσι...	Μπορούμε να συμπεράνουμε...			
	Ός αποτέλεσμα...	Επομένως...			
ΠΙ. ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ - ΧΡΗΣΙΜΟ ΩΣ ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΤΟΠΟΘΕΤΗΘΕΙ ΙΕΡΑΡΧΙΚΑ.					
Α. Μορφοποίηση:					
	1. Κύρια θέματα (Λατινική αρίθμηση).				
	2. Δευτερεύοντα θέματα (Κεφαλαία γράμματα).				
	3. Λεπτομέρειες (Αριθμοί).				
	α) Θα αναγνωρίζει τη μορφοποίηση.				
	β) Θα ξεχωρίζει και θα κατηγοριοποιεί τα μέρη της μορφοποίησης, όταν του/της δοθεί μια λίστα.				
	γ) Θα μορφοποιεί τα διάφορα μέρη ενός θέματος, όταν του/της δοθεί ένα θέμα.				
Β. Χρήση Σχεδιαγράμματος:					
	1. Θα χρησιμοποιεί ένα έτοιμο σχεδιάγραμμα για να γράφει μια έκθεση.				
	2. Θα διαβάζει μια έκθεση και θα γράφει ένα σχεδιάγραμμα.				
	3. Θα γράφει το δικό του/της σχεδιάγραμμα για τη δική του/της έκθεση.				
ΙV. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ - ΑΝΑΦΟΡΑ / ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ / ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΡΙΜΗΝΩΝ					
Α. Νέες προοπτικές για τους μαθητές.					
	α) Πώς να κρατούν σημειώσεις από πληροφοριακό υλικό.				
	β) Πώς να φτιάχνουν σχεδιάγραμμα από τις σημειώσεις.				
	γ) Πώς να χρησιμοποιούν το σχεδιάγραμμα για γραπτή αναφορά/παρουσίαση.				
	δ) Πώς να χρησιμοποιούν τις υποσημειώσεις.				
	ε) Πώς να χρησιμοποιούν τη βιβλιογραφία.				

Δομημένη Μέθοδος Διδασκαλίας

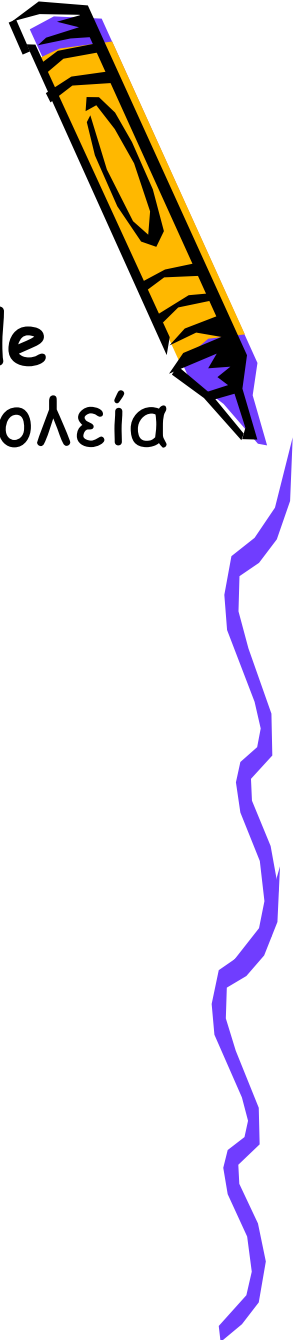
- Βασίζεται κύρια στην πολύ καλά προγραμματισμένη και βήμα βήμα διδασκαλία και χρήση των συντακτικών και γραμματικών κανόνων της γλώσσας

✓ Τα τελευταία χρόνια πολλοί ειδικοί στην εκπαίδευση των κωφών μαθητών έχουν αναπτύξει προγράμματα που συνδυάζουν τις δύο μεθόδους διδασκαλίας.

✓ Οι οπαδοί αυτής της προσέγγισης (Αμερική και σκανδιναβικές χώρες) πιστεύουν ότι η διδασκαλία πρέπει να είναι δομημένη & προγραμματισμένη καλά, αλλά η μάθηση θα γίνεται με φυσικό τρόπο

-
- ✓ Το Πρόγραμμα Σχολείου Κωφών του Rhode Island χρησιμοποιείται σήμερα σε πολλά σχολεία Κωφών σε όλον τον κόσμο.
 - ✓ Παρουσιάζει τη γλώσσα μέσα από τέσσερα ιεραρχικά στάδια:
 1. Έκθεση των μαθητών σε γλωσσικές δομές
 2. Αντίληψη
 3. Κατανόηση
 4. Παραγωγή ή Έκφραση

Τομείς αξιολόγησης

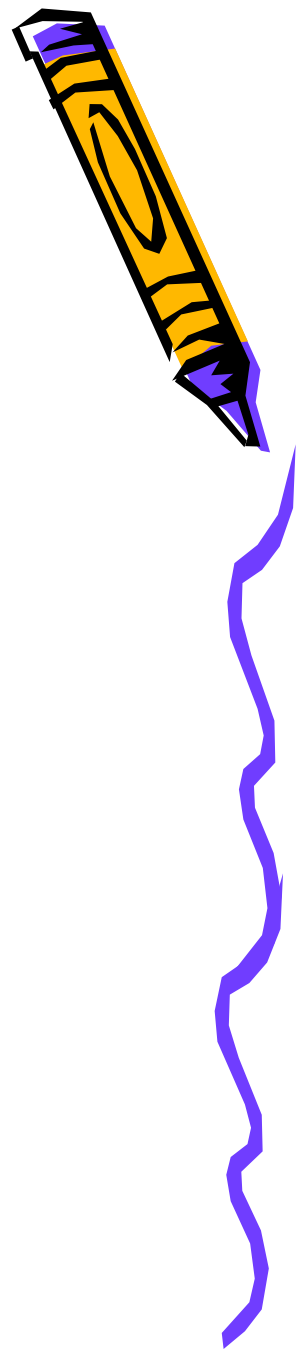
- Δεξιότητες λεξιλογίου
- Δεξιότητες κατανόησης
- Λογοτεχνικές δεξιότητες
- Δεξιότητες έρευνας & μελέτης

(Α: αντιλαμβάνεται

Μ: μιμείται

Π: παράγει με παρότρυνση

ΠΑ: παράγει αυθόρμητα)

Μαθητής: _____

Σχολική Χρονιά: _____

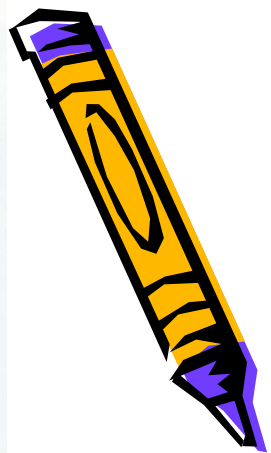
Μάθημα: Ανάγνωση

Ημερομηνία κατάκτησης στόχου: _____

Παρόν επίπεδο λειτουργίας: _____

Βραχυπρόθεσμοι στόχοι	Α: αντιλαμβάνεται Μ: μιμείται Π: παράγει με παρότρυνση ΠΑ: παράγει αυθόρμητα			
	A	M	Π	ΠΑ
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ				
Εξάγει το νόημα μιας λέξης με βάση μια εικόνα				
Χρησιμοποιεί συμφραζόμενα ή στοιχεία περιεχομένου (όταν αυτά υπάρχουν μέσα στην πρόταση), για να καθορίσει την έννοια μιας άγνωστης λέξης				
Χρησιμοποιεί στοιχεία περιεχομένου που δεν υπάρχουν στην πρόταση, για να καθορίσει την έννοια μιας άγνωστης λέξης				
Χρησιμοποιεί τα φωνητικά στοιχεία για να προσεγγίσει τη σημασία μιας λέξης				
Χρησιμοποιεί τη δομή για να προσεγγίσει τη σημασία μιας λέξης				
α) τις ρίζες των λέξεων				
β) τις καταλήξεις				
γ) τα προθέματα				
δ) τις συναιρέσεις				
ε) τις σύνθετες λέξεις				
στ) το συλλαβισμό				
Κατανοεί τις πολλαπλές σημασίες των λέξεων				
Χρησιμοποιεί συνώνυμες λέξεις				
Χρησιμοποιεί αντίθετες λέξεις				
Κατανοεί ομώνυμες λέξεις				
Κατανοεί τις συντομογραφίες				
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ				
Εσφυλλίζει βιβλία με ενδιαφέρον				
Προσέχει όταν του/της διαβάζουν				
Παρακολουθεί τη φορά των λέξεων από τα αριστερά προς τα δεξιά				
Παρατηρεί λέξεις όταν του/της διαβάζουν				
Κοιτάζει τις εικόνες στα βιβλία				
Συγκρίνει τα γράμματα μεταξύ τους				
Συγκρίνει τις λέξεις μεταξύ τους				
Συνταιριάζει πράξεις και ρήματα του γραπτού λόγου				
Συνταιριάζει μικρές προτάσεις και εικόνες				
Ονομάζει τα γράμματα του αλφάβητου				

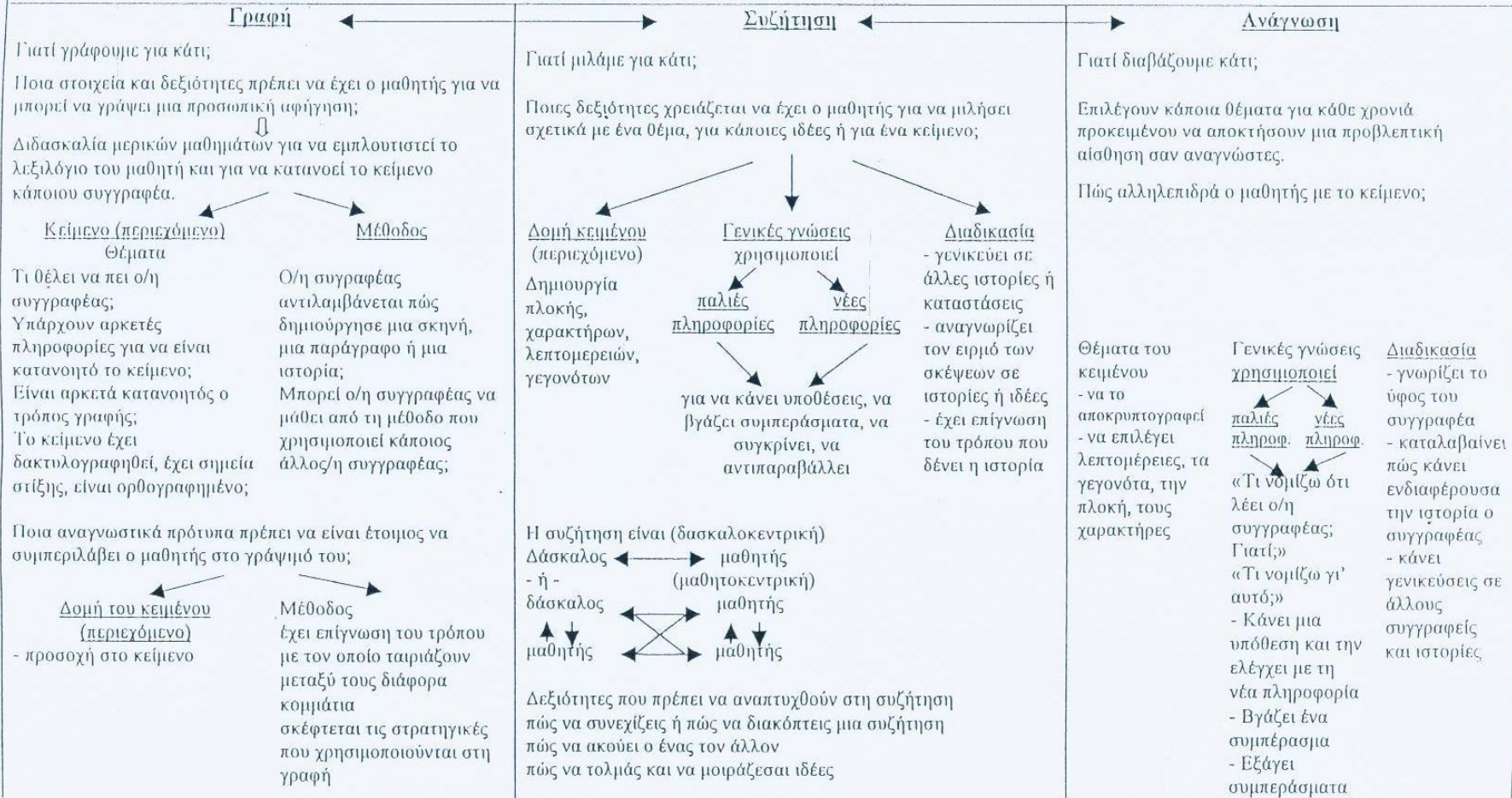
Βραχυπρόθεσμοι στόχοι		A	M	Π	ΠΑ
	<u>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ</u> (συνέχεια)				
	Ταυτίζει την κύρια ιδέα με την εικονογράφηση της				
	Παρατηρεί τις λεπτομέρειες μιας εικόνας και εξάγει λογικά συμπεράσματα				
	Κατατάσσει τις εικόνες, ώστε να δημιουργείται μια λογική ιστορία				
	Επιλέγει την πιο λογική εικόνα, για να συμπληρώσει μια ιστορία				
	Κατατάσσει εικόνες με υπότιτλους σε μια λογική ιστορία				
	Επιλέγει την κατάλληλη εικόνα που λείπει και την τοποθετεί στη σωστή σειρά				
	Μπορεί να επαναλαμβάνει μια ιστορία με δικές του/της λέξεις				
	Αναγνωρίζει την κεντρική ιδέα μιας ιστορίας				
	Αναγνωρίζει τις λεπτομέρειες ενός κειμένου				
	Απαντά σε ερωτήσεις της μορφής: "ποιος", "τι", "πού", "πότε", όταν οι απαντήσεις είναι συγκεκριμένες				
	Ξαναδιαβάζει τμήματα του κειμένου, για να ελέγξει τις απαντήσεις σε συγκεκριμένες ερωτήσεις				
	Κατατάσσει προτάσεις, ώστε να αποτελέσουν μια λογική ιστορία				
	Επιλέγει την πρόταση που λείπει και την τοποθετεί στην αλληλουχία των προτάσεων				
	Διακρίνει το διάλογο από την αφήγηση				
	Διακρίνει το φανταστικό από το πραγματικό				
	Αναγνωρίζει τη διάθεση και το συναίσθημα σ' ένα κείμενο				
	Αναγνωρίζει τα συναισθήματα, τις πράξεις, τα χαρακτηριστικά και τα κίνητρα των χαρακτήρων				
	Εξάγει συμπεράσματα σχετικά με τις λεπτομέρειες ενός κειμένου				
	Αναγνωρίζει τα στοιχεία που οδηγούν σε συμπεράσματα				
	Συμπεραίνει έγκυρα το χρόνο και τον τόπο ενός κειμένου				
	Απαντά σε ερωτήσεις, που προϋποθέτουν την κατανόηση των επιδράσεων που ασκούν σύνθετες σχέσεις				
	Αναγνωρίζει τα προβλήματα και τις λύσεις ενός κειμένου				

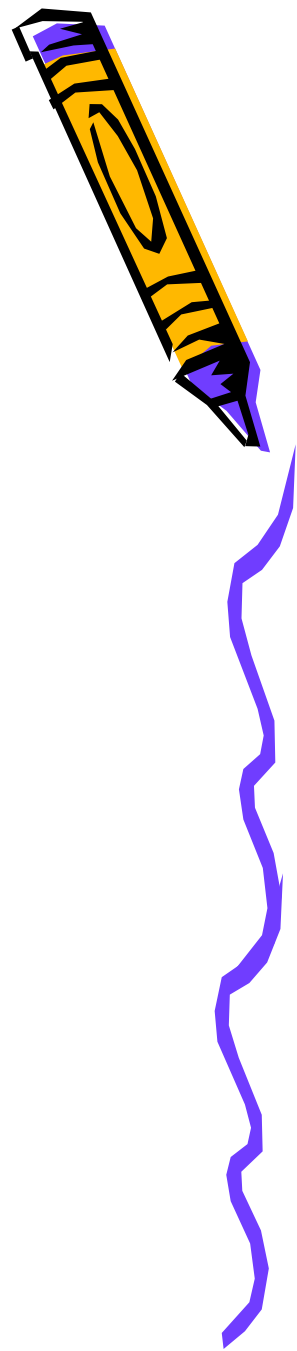
Βραχυπρόθεσμοι στόχοι	A	M	Π	ΠΑ
<u>ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ</u> (συνέχεια)				
Αναγνωρίζει την αιτία και το αποτέλεσμα, όταν και τα δύο διατυπώνονται καθαρά				
Συμπεραίνει τα αποτελέσματα, όταν οι αιτίες διατυπώνονται καθαρά				
Διαφοροποιεί τη σχετική από τη μη σχετική πληροφορία				
Διαφοροποιεί το γεγονός από τη γνώμη				
Αποτιμά τις πράξεις ατόμων/ομάδων				
Κατανοεί τις μορφές του προφορικού λόγου				
Κατανοεί τους ιδιωτισμούς				
Κατανοεί το πρόσωπο που υποδηλώνει η αντωνυμία, όταν το πρόσωπο αυτό αναφέρεται καθαρά στην προηγούμενη πρόταση				
Κατανοεί το πρόσωπο που υποδηλώνει η αντωνυμία, όταν το πρόσωπο αυτό δεν αναφέρεται στην προηγούμενη πρόταση				
<u>ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ</u>				
Αναγνωρίζει τα συστατικά στοιχεία μιας ιστορίας				
α) το σκηνικό				
β) την πλοκή				
γ) τους χαρακτήρες				
Αναγνωρίζει τα στοιχεία του ύφους				
α) την προσωπική άποψη του συγγραφέα				
β) την υπερβολή				
γ) την προσωποποίηση				
δ) τη μεταφορική γλώσσα				
ε) την ιδιωματική γλώσσα				
στ) τα προμηύματα				
ζ) την αναδρομή (φλας μπακ)				
η) τις νοητικές εικόνες				
Εξοικονομεί ποιο είναι μυθιστόρημα και ποιο όχι				
Αναγνωρίζει διάφορα λογοτεχνικά είδη				
α) την αυτοβιογραφία				
β) τη βιογραφία				
γ) το μύθο				
δ) το παραμύθι				
ε) τη λαϊκή αφήγηση				
στ) το ιστορικό μυθιστόρημα				
ζ) το σύγχρονο μυθιστόρημα				
η) τα θεατρικά έργα				
θ) την ποίηση				

ΧΠ. Σχεδιάγραμμα Αναλυτικού Προγράμματος για Γραφή – Ανάγνωση στο Γυμνάσιο και Λύκειο του Rhode Island

- ✓ Στην Ελλάδα το μόνο πρόγραμμα ανάπτυξης γραπτής γλώσσας δημιουργήθηκε το 1992 από ομάδα εκπαιδευτικών που εργάζονται σε σχολεία Κωφών της Αττικής και εκδόθηκε από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. υπό την εποπτεία της κα Λαμπροπούλου Βενέττας (Π.Τ.Δ.Ε. Μονάδα Αγωγής Κωφών).

Κλείνοντας

- Θα πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας, όταν έχουμε απέναντί μας Κωφούς/βαρήκοους μαθητές ότι:
- ✓ Υπάρχουν απεριόριστες ευκαιρίες μάθησης της ομιλούμενης γλώσσας μέσω της ΕΝΓ
- ✓ Δεν ωφελεί να περιορίζουμε τις επιλογές των Κωφών μαθητών μας
- ✓ Δεν ωφελεί να δημιουργούμε στους Κωφούς μαθητές μας ανία, πριν τους δοθεί η ευκαιρία για μάθηση
- ✓ Ωφελεί να «επιτρέψουμε» στους μαθητές μας να είναι Κωφοί

Ως προς την αξιολόγηση:

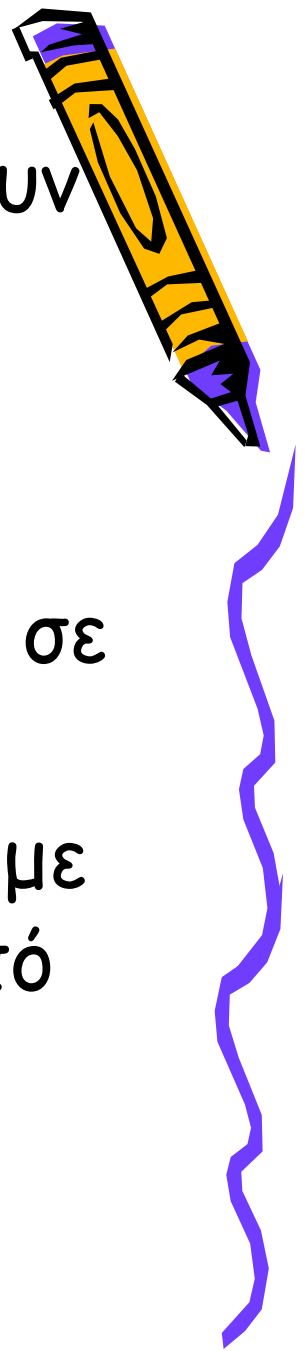
- (πρέπει να) γίνεται με τις μεθόδους που προτείνονται στη γενική/τυπική εκπαίδευση λαμβάνοντας πάντα υπόψη το γλωσσικό επίπεδο των κωφών μαθητών μας
- Η έμφαση (πρέπει να) δίνεται στην γραπτή αξιολόγηση ή στην αξιολόγηση μέσα από τη γλώσσα στην οποία το παιδί έχει ολοκληρωμένη πρόσβαση (ΕΝΓ ή γραπτός λόγος)

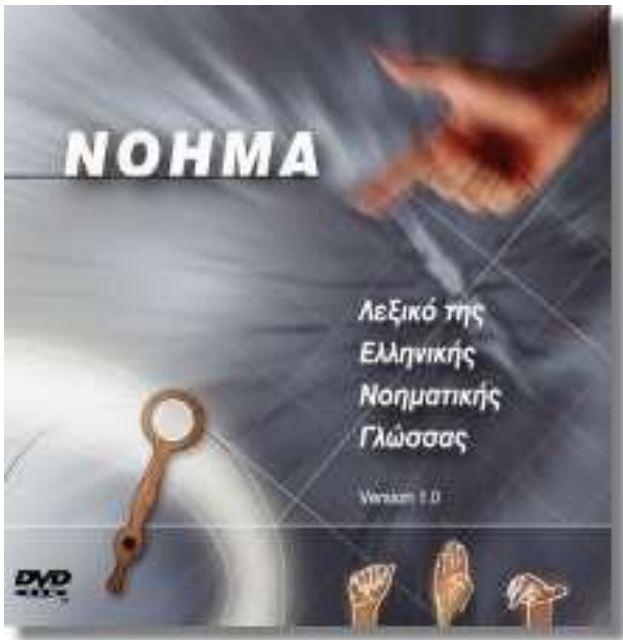
Οι Κωφοί μαθητές

μπορούν να εκπαιδευθούν & να πετύχουν υψηλή εκπαιδευτική πρόοδο

- ✓ όταν τους δοθούν ευκαιρίες ν' αναπτύξουν τις ικανότητές τους,
- ✓ όταν το πρόγραμμα δίνει ίσες ευκαιρίες σε όλους,
- ✓ όταν εμείς, οι εκπαιδευτικοί τους, έχουμε υψηλά κίνητρα & υψηλές προσδοκίες από αυτούς & την εργασία τους

Εκπαιδευτικό Υλικό

Ειρήνη Γ. Ανδρικοπούλου

Εκπαιδευτικό Υλικό

-ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ-

- Αρχαία με Νόημα για το Γυμνάσιο
- Γλωσσικές Περιπλανήσεις με Νοήματα

<http://www.ilsp.gr:support@ilsp.gr>

Τηλ: 210 6875324-7

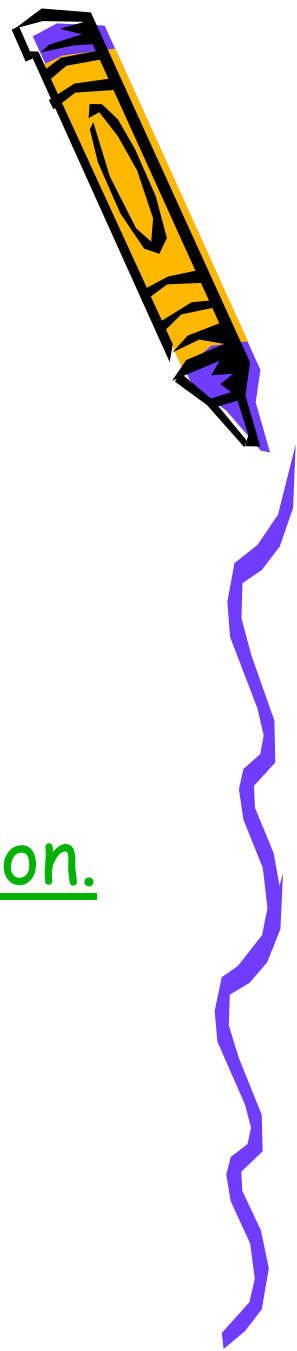
Εκπαιδευτικό Υλικό

-HYPERSYSTEMS-

- Η γλώσσα μου με τα μάτια μου
- Ταξίδι στη φύση με νόημα
- Ταξίδι στο χρόνο με νόημα
- Ταξίδι στον κόσμο με νόημα

<http://www.hypersystems/support/education.html>

Τηλ: 210 2112370-7

Ειρήνη Γ. Ανδρικοπούλου
repa_andrikoroulou28@yahoo.gr

Ειρήνη Γ. Ανδρικοπούλου

